

ZiG

subotički dvotjednik

Godina I. • Broj 4 • 27. kolovoza 1994. • Cijena 50 para

Za nekoliko dana počinje nova školska godina

NASTAVAK TRADICIJE KULTA

Mnogim će mladima, a napose sedмогоđšnjacima, 1. rujna biti ispisano crvenim slovima u njihovim kalendarima života. Okrilje doma i bližeg susjedstva zamijenit će nova lica budućih dobrih prijatelja i strogih predavača. I svi će se ponovno, ili prvi puta, naći na

profesije, pazit će da taj znak bude što nezamjetljiviji.

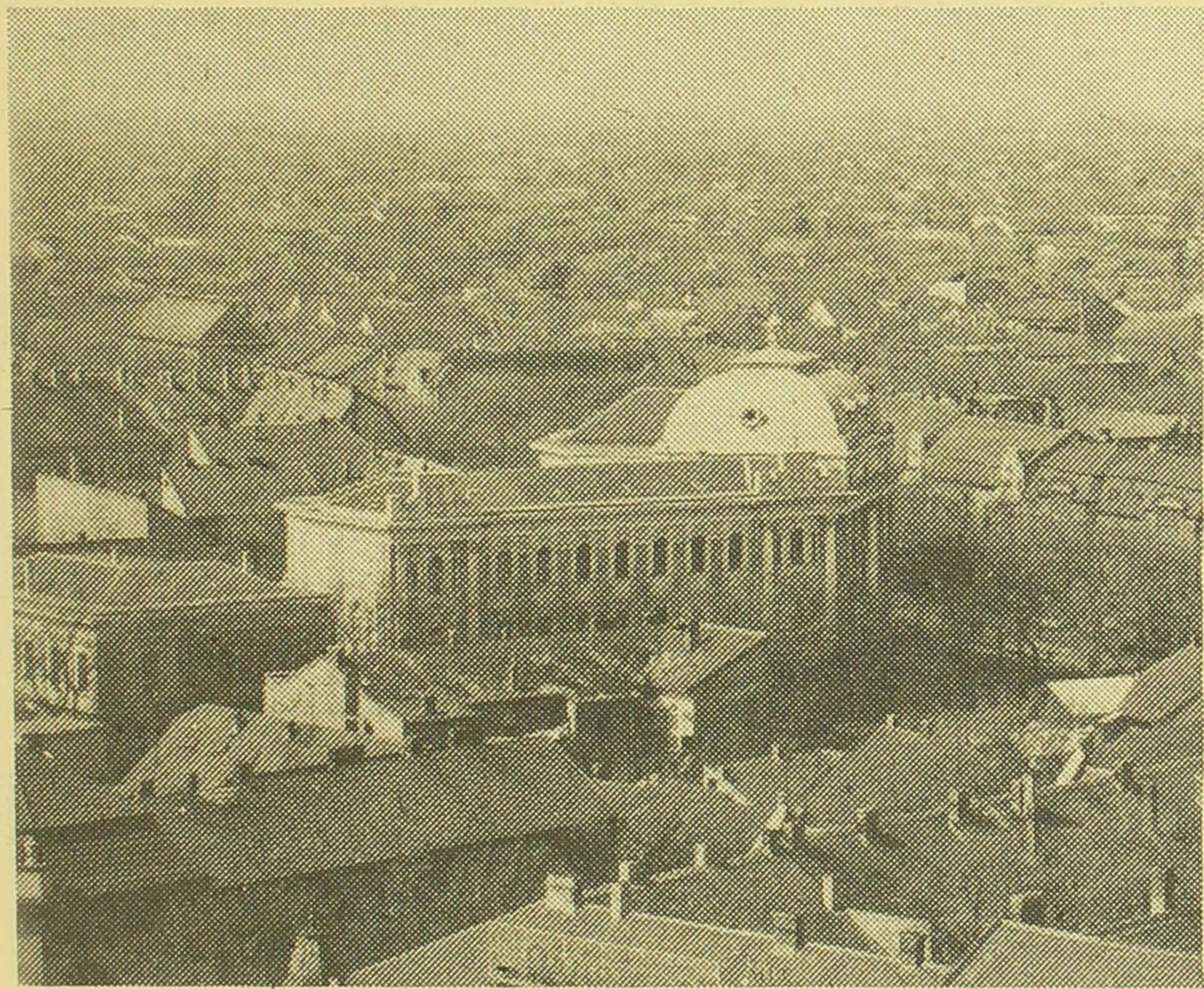
Tako je to posvuda – tako je i kod nas. Međutim, po mnogo čemu smo posljednjih godina prepoznatljiviji. Dok je u svijetu računalo trend čak i u nastavi jezika i književ-

nosti, kod nas su to gusle, kreda i ploča. Na jednoj strani veliča se napredak i znanje, na drugoj – kult i glupost. Rekli bismo: što je komu u interesu. Gotovo sve što je pametno otišlo je iz ove zemlje, i o ovoj je žalosnoj činjenici mnogo pisano. Nešto se stidljivije, valjda iz taktičnosti, piše o onima koji bi ih trebali zamijeniti. Uz ovakve uvjete, predavače, kućni odgoj i školski program, prosto se nameće pitanje: mogu li oni to? Predava-

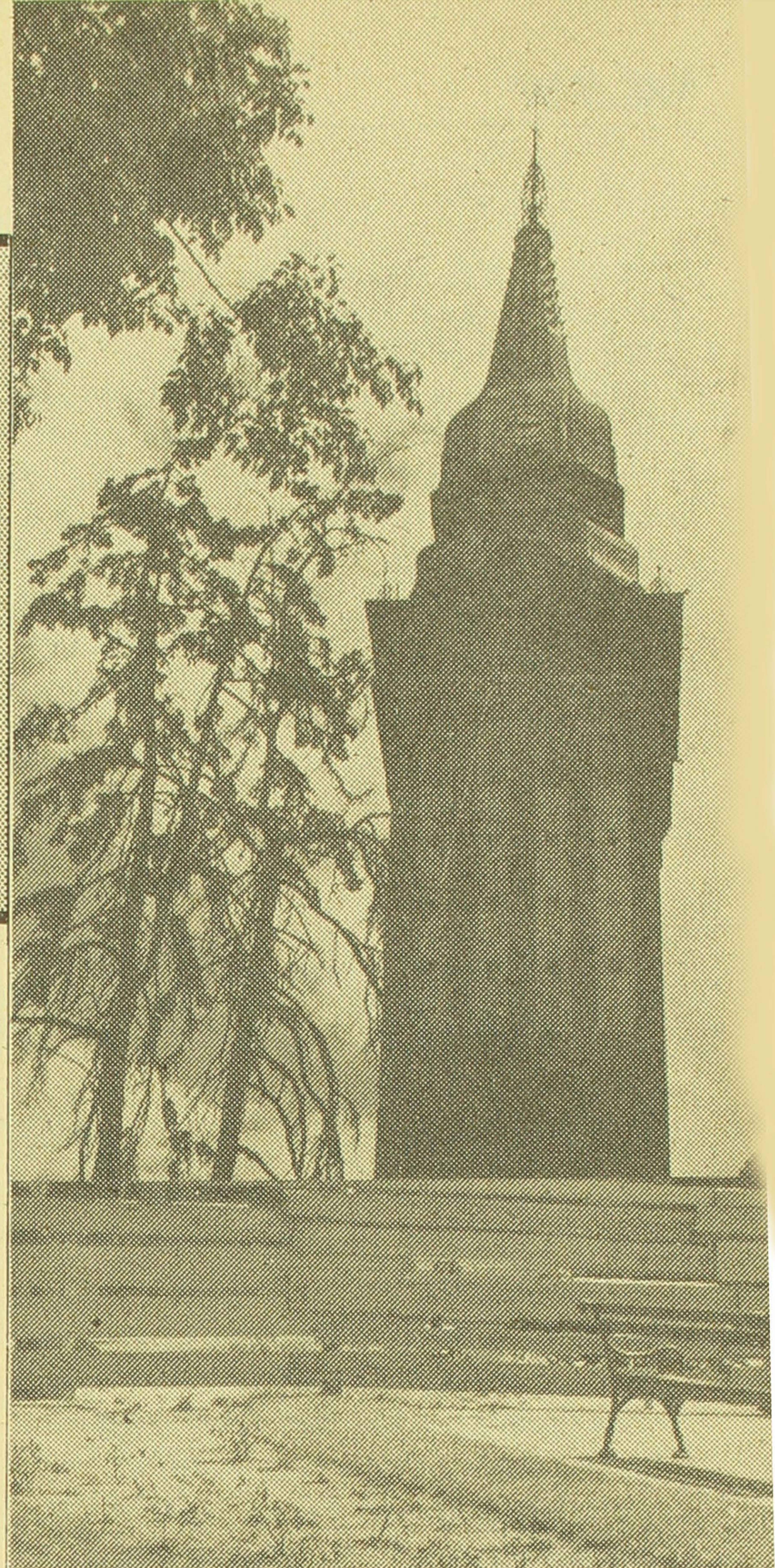
vači će navesti primjer loših i nestimulativnih uvjeta prosvjetnog radnika, roditelji će svoju brigu prebacivati na teret škole, dok će se učenici pravdati nezainteresiranošću roditelja i nastavnika zajedno. I svi su u pravu. Na žalost.

Stoga se ne trebamo odveć čuditi što je to s djecom i kakvi će biti kada porastu. Za njih bi možda najbolje bilo da ne moraju gledati u nas, i što je još žalosnije – slušati nas. Oni su samo vjerna kopija nas samih, s nezaustavljivim trendom ravijanja. U kom pravcu, odgovor potražite sami.

Zlatko Romić

ispitu-natjecanju koji donose od kuće ili s fakulteta. Kategorije su: dobar odgoj, marljivost, odnos prema bližnjemu... s jedne, i stručnost, poznavanje psihologije, objektivnost... s druge strane. Predavač će ujedno morati biti i odgajatelj koji će triput vagati da bi jednom sjekao, ali i ispitanik u kritičkim očima učenika, koji će također zorno motriti i primjetiti svaku mrzovolju, aljkavost ili nezainteresiranost za rad i pedagogiju. Ono što predavača čeka je nadimak koji će sigurno dobiti od učenika, neka vrst „trade mark“, znak po kojemu je prepoznatljiv i drugačiji od ostalih. Komu je stalo do sebe i do svoje

PRESVLAČENJE LJEPOTICE

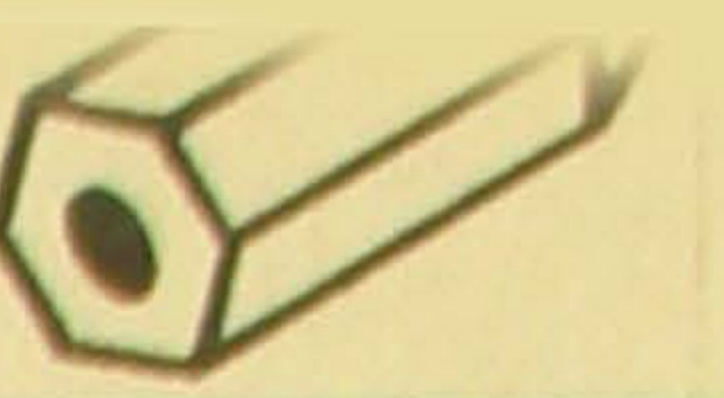
Ovih su dana počeli radovi na sanaciji tornja Gradske kuće i promjene simbola. Uskoro umjesto zvijezde kao „znaka“ jedne epohe na nje-no mjesto dolazi križ kao simbol. Križ je najuniverzalniji i najsveobuhvatniji simbol, osnova je svih simbola orijentacije, ima funkciju sinteze i mjere, u njemu se sataju nebo i zemlja i traži prostor i vrijeme. Gradski toranj dobit će i nov bakarni omotač. Izvođač radova je majstor **Petar Balint**. Predviđeno je da rekonstrukcija traje oko 4 mjeseca.

Kineski dječiji ansambl u Subotici OD BALETA DO JUDA

Kineski dječiji ansambl održao je koncert u dvorani Dječjeg kazališta 24. kolovoza. Ovi mali virtuozni umjetnici došli su iz kineskog grada Daliana, nakon velike europske turneje. Koncerte su održali u Velikoj Britaniji, Malti i Rumunjskoj, a turneju završavaju u Subotici.

Na programu su bile baletne numere, akrobatika i stilizirane borilačke vještine. Subotičani su uživali u prikazanome programu. Koncertu su prisustvovali i predstavnici kineskog veleposlanstva u Beogradu. Mali gosti obišli su Suboticu i posjetili ZOO vrt.

Organizator ovog gostovanja je Dječje kazalište iz Subotice i Međunarodni zavod za znanstvenu, tehničku, prosvjetnu i kulturnu suradnju Srbije. (s. k.)

VOJSKA I STABILIZACIJA

„Stabilizaciji dinara doprinela i vojska” jedan je od naslova u današnjem (25. kolovoza) broju „Dnevnika”. Da nije tragično bilo bi smiješno, ako nam sva ova tragedija nije i ovako prešla u komediju. No, crni humor na stranu.

Poslije samo pročitano naslova sve postaje jasno. Laž! Uostalom, što bi drugo i bilo. Čime to vojska u bilo kojem sistemu pomaže stabilizaciji neke valute? Nije valjda sa 70% koji se iz budžeta odvajaju za nju? I stabilizacija čega? Novca kojeg nema za isplatu pšenice poljoprivrednicima i usisavanjem istog kroz harač zvani porez? O kakvoj stabilizaciji može govoriti guverner NBJ kada mu predsjednik države iznosi podatak da je ista firma pljačkana od strane (sada već i za njih) strane zemlje! A poznato je da vojska i vlada u svakoj zemlji čine sam vrh države. Drugim riječima: ista je to kategorija, da ne kažem neki drugi izraz. Ina čemu se realnom zasniva taj odnos 1:1 između jedne od najjačih svjetskih valuta i dinara? Nije valjda po razvijenosti?

Ono što mnogi u ovoj zemlji znaju (i osjećaju) je da je „jak” dinar još jedna velika farsa. Ono što znaju samo odabrani je: dokle će ovo trajati? (z. r.)

ODNOSI SVM I DZVM

RASKOL ILI PLURALIZAM?

Halabuka oko postojanja dvije interesne zajednice vojvodanskih Mađara

Beogradski tisak sa izuzetnom pozornošću i uživanjem prati razvoj događanja u političkom životu vojvodanskih Mađara. Poglavitito onaj dio srpskog nacionalističkog tiska, koji se zgražava zbog zahtjeva Demokratske zajednice vojvodanskih Mađara za trostupnom autonomijom. Taj zahtjev, naime, podrazumijeva i teritorijalnu autonomiju, a velikosrpskom nacionalizmu smetaju takve tendencije, jer - polazeći od svoje logike - svaki zahtjev za teritorijalnom autonomijom smatra secesionizmom, odnosno težnjom ka otcjepljenju. Nije mali strah ni od toga, da nečija autonomija na ovom prostoru može predstavljati i rampu bezočnom izrabljivanju koje se danas odvija, i putem čega se izdržava propala priroda i („nebeski”) narod.

Nakon četiri godine postojanja DZVM, osnutak Saveza vojvodanskih Mađara od strane nezadovoljnika u DZVM-u, došao je kao melem na ranu svima onima kojima je smetala DZVM. Obradovali su se „neslozi i raskolu” među vojvodanskim Mađarima, a njihovu radost je potkrijepilo i nesnalaženje DZVM-a u novonastaloj situaciji. Naime, i ponašanje lidera DZVM je takvo, kao da osnutak SVM predstavlja raskol u redovima DZVM i među vojvodanskim Mađarima. Točno je da su na prvoj izbornoj konferenciji DZVM u ožujku ove godine izbile na površinu nesuglasice u ovoj organizaciji, jer su nezadovoljnici kritizirali zatvorenost DZVM prema različitosti, te da je postala boljševička stranka koja želi ovladati i staviti pod svoju kontrolu sve institucije vojvodanskih Mađara, umjesto da objedini sve aktivnosti, organizacije i institucije istih. Zamjereno je predsjedniku DZVM i njegovim sljedbenicima da je, pored nesumnjive međunarodne uloge, postao legalni predstavnik vojvodanskih Mađara, ali koji se doma nisu dovoljno zalagali za poboljšanje društveno-gospodarskog položaja Mađara u Vojvodini.

Nećemo ponavljati poznate događaje do osnutka SVM i nakon toga, nego bismo se

zadržali samo na biti, a to je: da je osnovana jedna šira interesna zajednica, koja prihvaća sve Mađare i njihove institucije, koje žele objediniti svoje snage u cilju poboljšanja društveno-gospodarskog položaja vojvodanskih Mađara. I povrh toga: u cilju ostvarivanja manjinskih prava. Možda zvuči prepotentno, ali SVM je ponudio DZVM-u da DZVM, delujući u okvirima SVM, i dalje zastupa političke interese Mađara u Vojvodini. U DZVM-u međutim, ovo ne prihvaćaju kao težnju ka ostvarivanju svih interesa Mađara, nego su u početku ove težnje tumačili kao organiziranje poraženih snaga. Kasnije se počelo pominjati pluralizam, a naposljetku, nakon registriranja SVM, kao nastanak nove političke organizacije Mađara u Vojvodini. Ako ta politička organizacija bezuvjetno prihvaća koncepciju autonomije koju proklamira DZVM, onda će ovaj zajednički izaći sa njim na izbore. Ako ne, onda će se svaki zasebno pojaviti pred biračima, pa će se „izvagati”. DZVM se nada da će opet dobiti 80% glasova biračkog tijela, kao na prvim višestranačkim izborima.

Ovi stavovi nisu u duhu suradnje, jer je SVM jasno stavio do znanja svima, da će se boriti za autonomiju koju realno može i ostvariti, te je jasno da neće bezuvjetno podržavati koncepciju DZVM. Postavlja se međutim pitanje: ima li samouvjerenost DZVM realnu podlogu, kada njeni lideri priznaju, da su nakon osnutka DZVM, sem u Bačkoj Topoli, izgubili većinu u skupština-ma općina na sjeveru Vojvodine?

Mjerka se odnos snaga. Međutim, ako postoje dvije struje i dvije snage, zovemo li to raskolom ili pluralizmom, vojvodanski Mađari su time samo dobili, jer je prošlo vrijeme jednoumlja i doći će do izražaja mnoštvo različitih interesa, i moguće je da će dvije organizacije pokrenuti i više nego 80% biračkog tijela vojvodanskih Mađara.

István Valihora

POHOD NJEGOVE SVETOSTI IVANA PAVLA II. HRVATSKOJ

PRVI PUTA NAKON 1177.

Ivan Pavao II. hodočasti u Zagreb 10. i 11. rujna 1994. Posjet Njegove Svetosti je pastoralne naravi i u okviru ovoga programa:

Subota 10. rujna 1994. u 17,30 dolazak na zagrebački aerodrom.

U 19 sati susret u zagrebačkoj katedrali susret sa svećenicima, redovnicima i redovnicama. U 20,30 prelazak u nadbiskupski dvor.

Nedjelja 11. rujna U 8,15 susret sa predsjednikom Hrvatske U 10 sati dolazak na mjesto središnjeg euharistijskog slavlja (Hipodrom na Savi) - polazak kroz mnoštvo „papamobilom”.

U 10,30 sveta misa prigodom 900. obljetnice utemeljenja Zagrebačke biskupije. S tog mjesta je i nedjeljni „angelus” i nagovor.

Popodne je vjerojatno blagoslov nove apostolske nuncijature i vjerojatno susret s mladima. Odlazak je predviđen za nedjelju navečer u 17,15 sati.

Ovaj raspored je okvirni plan Papina boravka u Zagrebu i nije do u detalje službeno potvrđen, ali je ovako planiran.

Svi vjernici su pozvani na hodočašće prigodom tako visokog jubileja Zagrebačke crkve i jedinstvenog gosta u povijesti Crkve u Hrvata. I iz naših krajeva se planira hodočašće. Sve informacije možete dobiti na župnim uredima. Putovat će se u subotu ujutro autobusima, i povratak je u nedjelju navečer. Cijena puta je otprilike oko 60 din, a sve detalje ćete dobiti kod prijave na svom župnom uredu.

Iskoristimo jedinstvenu priliku susreta sa Svetim ocem kao vjernici kojima je Petrov nasljednik došao u pohode „utvrditi našu vjeru”.

(a. k.)

ŽIG broj 4.

Izlazi dvotjedno

Adresa uredništva: Subotica, Preradovićeve 4

Telefon: (024) 30-136

Izdavač: D.O.O. za novinsko-izdavačku delatnost „Új Hét Nap” Lapkiadó Kft.,

Subotica-Szabadka,

Trg Lazara Nešića 1/V

Osnivač i glavni i odgovorni urednik:

Vojislav Sekelj

Uredništvo: Lazar Merković, Zlatko Romić,

Dragan Vidaković i Tomislav Žigmanov

Tisak: „Globus”, Subotica

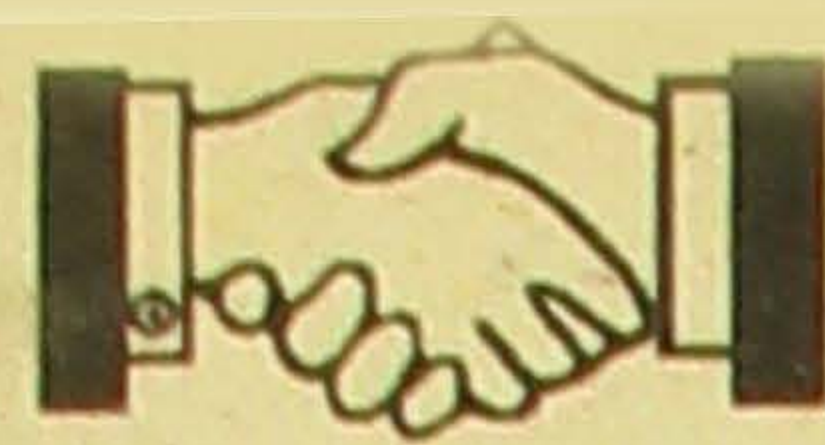
List je registriran kod Republičkog ministarstva za informisanje Republike Srbije pod brojem

1620 od 25. travnja 1994. godine

„Žig” izlazi svake druge subote

Žiro račun: Služba za platni promet, Subotica

46600-603-5-3301, „Új Hét Nap” – za „Žig”

In memoriam IVAN STANTIĆ

Sve nas je ožalostila vijest da je 13. kolovoza ujutro, iznenada umro u Subotici Ivan Stantić u svojoj 81 godini. Po zanimanju je bio pravnik, ali cijelog života bio je veoma aktivan politički i društveni radnik. Koji god povjesničar bude pisao o djelovanju Hrvatske seljačke stranke (HSS) u Subotici između dva rata, susrest će se sa neumornim njenim tajnikom Ivanom Stantićem.

Tko bude pisao povijest KUD-a „Bunjevačko kolo” susrest će se sa radom njegovog prvog predsjednika Ivana Stantića. U svečanoj vijećnici subotičke Gradske kuće 18. siječnja 1970. godine osnovano je Hrvatsko kulturno umjetničko društvo „Bunjevačko kolo” u prisustvu 358 članova osnivača.

Međutim, ovaj rad Društva je počeo smetati pojedinim ljudima i političkim forumima pa je Ivan Stantić došao pod udar kritike u novinama i 3. ožujka 1972. godine dao je pismenu ostavku. U burnim političkim zbivanjima nakon 21. sjednice u Karadordevu, Ivan Stantić je morao otići u mirovinu, a bio je sudac Okružnog privrednog suda u Subotici.

Ivan Stantić je posljednjih godina bio veoma aktivan u Institutu „Ivan Antunović” kao počasni član i član Pravne komisije, koja je izradila potrebne dokumente ove ustanove.

Posljednji nastup je imao 12. kolovoza, dan prije smrti, na književnoj večeri u povodu 100 obljetnice rođenja Ive Prčića, poznatog kulturnog radnika u Subotici. Ivan Stantić je govorio o ulozi Hrvatske kulturne zajednice, koja je osnovana 8. ožujka 1936. godine u Subotičkoj matici. Održao je pregledno predavanje koje je oduševljeno završio riječima: „Ako bi nam danas netko rekao da Hrvatska kulturna zajednica ne postoji, mi bismo složno odgovorili da je ona ipak tu, jer živi u našoj svijesti, u pamćenju, u našem srcu”.

Sahranjen je 15. kolovoza u 17 sati iz mrtvačnice na Bajskom groblju, gdje su se od njega iskrenim i toplim riječima oprostili župnik Stjepan Beretić i velečasni Lazar Ivan Krmpotić u ime Instituta „Ivan Antunović” u prisutnosti najbliže rodbine i velikog broja prijatelja koji su došli na ovaj tužan ispraćaj.

(b.g.)

Konferencija za tisak Opštinskog odbora SRS

RADIKALI DRUGAČIJE MISLE

Pucanje šavova na desnoj strani hlača artikuliranja srpskog nacionalnog programa uveliko je u tijeku. Raskid bračnih drugova, radikala i socijalista, odigrava se mimo neke sudnice, već je poprimio oblik najnižeg optuživanja i vrijeđanja.

Ovu konstataciju potvrđuje i konferencija za tisak OO SRS, koja je održana u utorak 23. kolovoza 1994. g. u Subotici. Subotički radikali obratili su se javnosti u svezi tri goruća problema kako lokalne, tako i globalne političke situacije. Prva priopćenje za javnost dato je glede „Oglašavanje Ane Prčić u Dnevniku” od 18. kolovoza u povodu kojega dotičnoj gospodi radikali nalaze „obolelo mesto u njenoj mentalnoj konstrukciji” zbog, u prilogu, „bezmernog i bespotrebnog divljenja za lik i delo Slobodana Miloševića”. U svojem oglašavanju Ana Prčić je optužila SRS za ratno huškarstvo (!), što po ocjeni do jučerašnjih koalicionih partnera nije istina jer je to upravo SPS, koji sada ostavlja „srpski narod preko Drine na cedilu”. Naglašavajući da su „svi zajedno počeli (SPS i SRS, op. a.) na ujedinjavanju svih srpskih zemalja”, radikali se sa razlogom pitaju gdje je sada odlučnost SPS na istrajnosti. Inače, po sudu radikala, „totalitarni sistem se sve više uvodi”, u kojemu, pak, kao u prćiji niko nema odgovornosti, a najmanje u ljudi koji su zbog vlasti. Izražavajući na kraju prvog priopćenja želju da više ne polemiziraju sa Anom Prčić „ni kada se otrezni” apeliraju na dužnosnike i vlastodršce iz SPS-a da im ne oduzmu makar i pravo da „misle, pa i drugačije od njih”.

Isti su javnosti prokomentirali i intervju „neizmernu bruku i sramotu”, g. Zorana Lilića, predsjednika SRJ, datom „Politici” od petka 19. kolovoza sa već poznatih stajališta njihove stranke prisutnih u dnevnom tisku SRJ. Sve što je ovaj „bezličnjak” govorio „pljuvačkim i psovačkim jezičkim manirima”, nije dostojno pažnje, jer je neutemeljeno i jer stoji na poziciji izdajstva srpskog nacionalnog interesa.

Lokalne probleme „fijaska crkveno-kroatizovane dužijance”, koja je inače za neupućene, „moneta za podkusirivanje”, Kasino žaljenje zbog nesudjelovanja Srba na njoj, te njenog „klerikalističko-šovinističkog ustaškog usmerenja” spustio je subotičke radikale na razinu stavova udruge ratnih veterana iz Tavankuta, datih u Subotičkim novinama 18. kolovoza. Nije bolje prošao ni gost ovogodišnje dužijance, dr. Dušan Bilančić, savjetnik u uredu R Hrvatske u Beogradu „čovjek od najvećeg poverenje povampirene ustaške države” koji ocrnjujući Srbe radi na pripremama „ka otcepljenju”, da bi nakon toga Srbi kao nepodobni za „suživot” i fizički bili uklonjeni iz Kasine „oaze mira”. Time su radikali stavili svima nama, Subotičanima, što misle o svetkovini dužijance.

(t. ž.)

BLAGOSLOV KRIŽA

U nedjelju 4. rujna 1994. na Hrvatskom Majuru (kod bivše železničke stanice) održat će se svečanost s početkom u 10 sati, a u povodu blagoslova obnovljenog Gabrićevog križa. Nakon procesije u 11 sati služit će se svečana biskupska misa. Misu će predvoditi subotički biskup m^{sr}gr. János Péntzes.

Subotički studenti u Zagrebu na ferijama u rodnom gradu

ISPIT PRED SVOJIMA

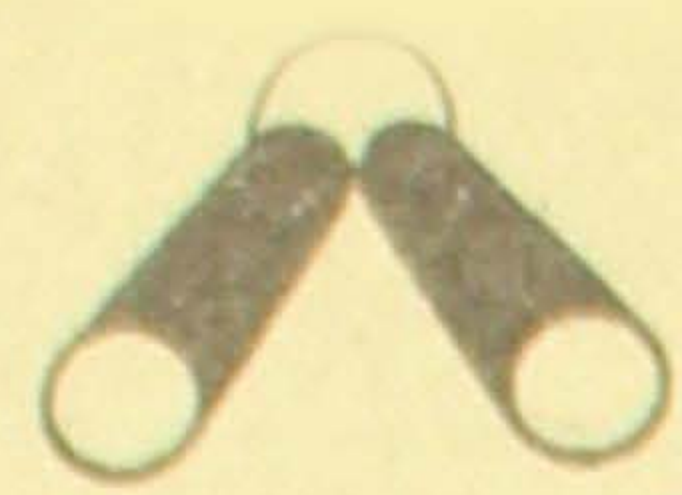
U nedjelju, 21. kolovoza na večernjoj sv. misi u subotičkoj katedrali po drugi puta ovog ljeta svojim sugrađanima se je predstavio zbor subotičkih sveučilištaraca u Zagrebu koji postoji pri Zavičajnom klubu studenata bačkih Hrvata „Kolo mladeži”. Svetu misu predvodio je vlč. Andrija Kopilović, koji je inače slavio sv. Euharistiju i na prvom nastupu ovoga zbora u lipnju ove godine u crkvi Marije Pomoćnice u Zagrebu. Zborom je ravnao Alen Kopunović Legetin, student druge godine Muzičke akademije, a izvedena je barokna misa nepoznatog autora iz 18. stoljeća, te djela Vidakovića, Mozarta, i drugih. Solo dionice pjevali su Saša Štulić i Tímea Kálmár, dok je na vionilini pratio Emil Gabrić.

Djelima starih i baroknih majstora, u Katedrali su se u nedjelju 21. kolovoza koncertom ponovno predstavili mladi subotički glazbenici Tímea Kálmár, violončelo, Alen Kopunović-Legetin, orgulje, te Emil Gabrić, violina. Izvedena su djela Bacha, Händela, Albinonia, Corellia, Marcella i Frescobalda. U predivnom ambijentu katedrale, inače popunjene do posljednjeg mjesta, publika je odista mogla uživati, kako u bogatstvu skladbi baroka, tako i u nadahnutoj i virtuoznoj izvedbi naših mladih majstora.

U nedjelju 28. kolovoza na večernjoj sv. Misi u crkvi sv. roka u Keru pjevat će zbor subotičkih sveučilištaraca u Zagrebu. Sv. misu služit će župnik kerski vlč. Andrija Anišić. Pozivamo sve koji još nisu imali prilike poslušati ovaj zbor naše mladeži, jer nakon ovog koncerta oni putuju nazad u Zagreb gdje ih čeka početak nove akademske godine.

D. Ivković

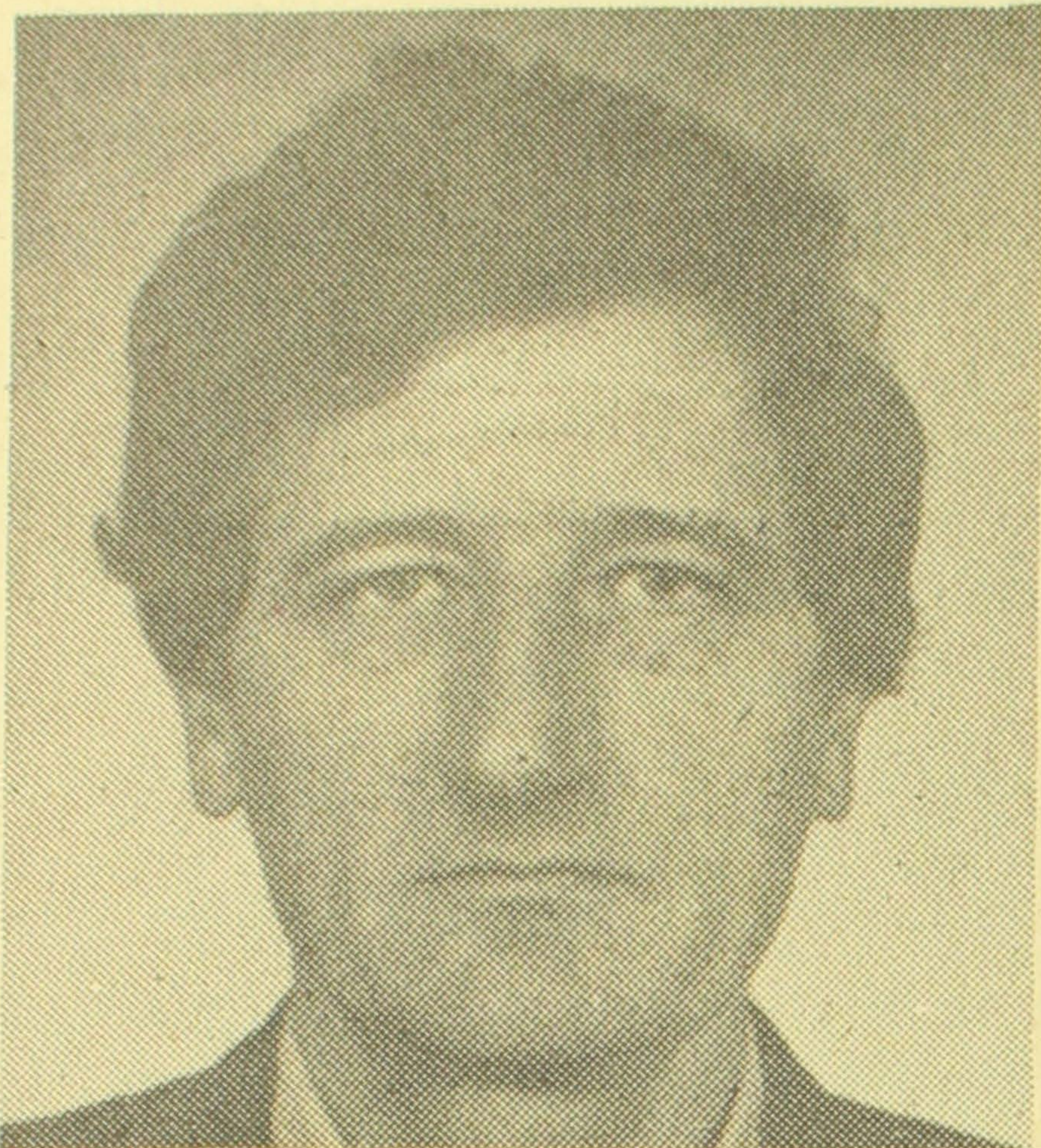

Ivica Čović, dopredsjednik subotičke podružnice Nezavisnog sindikata zemljoradnika Vojvodine

MI SMO ROBOVI DRŽAVE!

Razgovarao: Zlatko Romić

Ivica Čović:

„Ne vjerujem u program ove vlade”

Iako je stanovito vrijeme radio na željeznici u „Javnim carinskim skladištima i međunarodnoj špediciji Vojvodine” u komercijalnim službama, ovaj četrdesetsedmogodišnji Bikovčanin, i u vrijeme dok je bio zaposlen u gradu, ostao je vjeran plodnoj zemlji koja ga okružuje čim kroči preko kućnog praga. Prvo pomažući roditeljima u poslovima oko zemlje, a zatim i sam se u cijelosti posvetivši njoj. Briga i problema u poljoprivredi je dostatno i u povoljnijim okolnostima, ali otkako se kod nas događa nešto što nikada ne bismo trebali zaboraviti i nešto čega bismo se što prije trebali otarasiti kao blata s čizama, seljak se dodatnim sanagama treba boriti za život sa zemljom i – državom!

„Otkako su se seljaci prija pet godina počeli organizovat, moja prva želja je bila da osnujemo zemljoradničku zadrugu.” – kaže Ivica Čović i dodaje: „I pored tog što su važeći propisi dozvoljavali da se take organizacije osnuju, od onda vladajuće partije nama to nije bilo dozvoljeno. Zašto? Zato što se onda nije pozitivno gledalo na samorganizovanje seljaka.”

*** Što se od tada promijenilo, i kako je teklo „samoorganizovanje” seljaka?**

I. Č.: Ni danas država na nas ne gleda blagonaklono. Međutim, u to vrijeme smo radili na osnivanju prvo Saveza seljaka Vojvodine, a posli i Saveza seljaka Jugoslavije. Tu mislim na bivšu SFRJ. U tom smo i uspili 1989. Povezali smo se sa zemljoradnicima Slovenije, Hrvatske i Makedonije, a radili smo i na osnivanju Saveza seljaka Crne Gore, Bosne i Hercegovine i Srbije. Sve ove aktivnosti vladajuća partija je teško primala i sve su radili na razbijanju ove organizacije, u čemu su i uspili.

*** Kako?**

I. Č.: Na primer, za pojedine predsednike organizacije Saveza seljaka u Vojvodini su ubačeni ljudi koji su se kasnije svojim radom kompromitovali kod poštenih seljaka. Velik broj seljaka je izgubio viru u ovakvoj organizaciji. Međutim, stvari su krenile napred. Već samo osnivanje Saveza seljaka je prvi demo-

kratski akt u kadgodašnjoj SFRJ. To isto je piso i „Nin” još u februaru '90. di se kaže da su prve demokratske pomake napravili seljaci sa severa Bačke. Dakle, seljaci su ubrzo uvidili tutorski odnos prema poljoprivredi i počeli su se sami organizovat. Plod tog rada su zemljoradničke zadruge koji danas samo u subotičkom ataru ima oko 15. („Đurđinčanka”, „Zrno-zadruga”, „Oranica”, „Tavan-kućanka”, „Snop”, „Salaš”...)

Gradani su nam najbolja podrška

*** Pored Saveza seljaka, član ste i Nezavisnog sindikata zemljoradnika Vojvodine koji je inicijator peticije organizirane po gradovima Vojvodine. O čemu je riječ?**

I. Č.: Pošto je Savez seljaka takoreći ugašen, 19. februara ove godine u Čurugu je osnovan Nezavisni sindikat Vojvodine. I ja sam bio tamo ko član Inicijativnog odbora koji je kasnije osnovao Nezavisni sindikat uže Srbije, kako ja imam običaj kazati, s centrom u Novom Sadu. U maju mesecu ove godine smo i u Subatici osnovali klub Nezavisnog sindikata zemljoradnika Vojvodine čiji je

U normalnim državama porez na 1 KJ iznosi cca 100 kg. žita, a kod nas je to 500kg.!

Možda bi državi više odgovaralo da mitingujemo, da naše rdave traktore mož tenkovima sklanjat s putova, a pogotovo da se međusobno zavadimo.

predsednik mr. Ivan Rudinski.

Aktivnosti Nezavisnog sindikata zemljoradnika Vojvodine za ovo kratko vreme su borba protiv visoki poreza po katastarskom prihodu. Prva akcija bila je povezana s prvim porezom na zemlju di smo priko peticija u varoši skupili oko 7.000, a u Vojvodini oko 25.000 potpisa. To je vridilo, jel je rok za plaćanje produljen za dva meseca. Prva akcija bila je vezana za rokove i visinu, a ova druga samo na visinu poreza. Inače, sama akcija je krenila iz Subatice, i vodi se u ciloj Vojvodini, a i u užoj Srbiji i SRJ. Konkretno, vraćamo uplatnice za porez, jel je on toliko visok da ljudima ne ostane za život. Ima i taki koji svojim prihodima ne mogu isplatiti porez. Ovo se posebno odnosi na staračka domaćinstva koja su objektivno nesposobna obrađivati zemlju, pa je izdaju u arendu. pojedinicima ostaje svega 13 dinara po KJ, a nije malo ni oni kojima ni toliko ne bi ostalo kad bi platili sve poreske dažbine. U istoj situaciji su i oni koji sami obrađuju svoju zemlju. Velik je raspon u paritetu između cine proizvoda seljaka i cine koju mora platiti za robu koja mu treba za obnavljanje proizvodnje. Konkretno,

u normalnim državama porez na 1 KJ iznosi otprilike 100 kg žita, a kod nas je to 500 kg.; jedna kosa za kombaj kadgod je koštala koliko i 900 kg. žita, a danas je to 9.000 kg. Isti je odnos i u stočarstvu. Seljaci ne da neće, nego ne mogu platiti porez.

*** Kako su ovakve akcije primljene od građana, i podržava li vas netko?**

I. Č.: Akcija dobro teče. Ljudi se zanimaju za ovaj problem i virujem da ćemo se i sad masovno okupiti i bit jedinstveni u svojim nastojanjima da se izborimo za ono za čeg se zalažemo. Optimist sam što se ove akcije tiče. A što se tiče Vašeg pitanja jel nas kogod podržava odgovor je: zvanično ne. Al, mislim da nas podržavaju sve normalne, demokratske stranke, jel vide za šta smo, a protiv čega smo, i virujem da su upoznate s našim nevoljama. Ne isključujem mogućnost da među članovima našeg sindikata ima članova razni stranaka. Međutim, mi članstvo na taj način ne uslovljavamo. Sami građani, tj. seljaci su nam najbolja podrška. To potvrđuje činjenica da smo za ova dva dana na Trgu (18. kolovoza, op. a.) prikupili oko 600 potpisa.

*** Je li bilo provokacija ili incidenata?**

I. Č.: Nije.

*** Što je s onim seljacima koji se drže po strani i žele individualno rješavati vlastite probleme?**

I. Č.: Čuo sam i za to. Na primer, bilo je slučajeva da ljudi odu kod direktora Uprave prihoda žaleći se na visinu poreza. Tamo budu dočekani ričima: „Znamo mi da je porez velik. Vi uplatite nešto da biste mogli overiti svoju zdravstvenu knjižicu!” Pitam se: koja je onda to pravna država ako kogod od nadležni ljudi mož dat ovaki odgovor? Pored tog, činjenica je da svi plaćamo i kod lekara na prigledu i likove u apotekama, a ne daj Bože kod specijaliste otić. Sve ovo je slika i prilika nas sami.

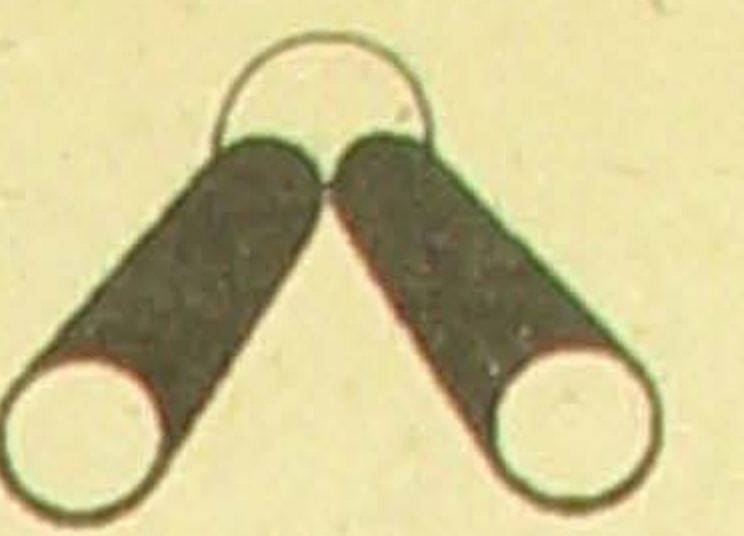
Mogli smo rasipati žito u jarkove

*** Zar su peticije jedini način da biste se izborili za svoja prava?**

I. Č.: Moguće je da smo mi svoj bunt mogli izraziti i na drugi način. Na primer da smo blokirali putove, rasipali žito u jendeke i vodotokve, čak i prolivali mliko. Međutim, mi Vojvodani ne želimo na ovaj način potciniti svoj rad, jel za nas su žito i krov kult i mislimo da je najkulturnije na miran način probat ostvariti svoja prava. Možda bi državi više odgovaralo da mitingujemo, da naše rdave traktore mož tenkovima skidati s puta, a pogotovo da se međusobno zavadimo. Blokada putova, jel prolivanja mlika je bilo kad je to vladajućoj stranki odgovaralo u vreme kad su rušili vladu Ante Markovića i njegov program. Take stvari su u to vreme radili njevi ljudi, ubačeni među nas.

*** Mislio sam normalnim putem. Reci-mo, preko sredstava informiranja ili razgovorom s nadležnim ljudima.**

I. Č.: Normalnim putem ne mož. Da mož, onda ovog problema ne bi ni bilo. Ko ni puno drugo čega.

Išli smo kod načelnika okruga gospodina Božinovića s praznim benzinskim kanama i lupali u nji. Na svakoj kani bio je ispisan paritet cina između naši i njevi proizvoda. Krenili smo s Trga, pa do zgrade načelnika. Tražili smo da nas sve primi u salu. To nam nije udovoljeno, nego je primio samo one koji će nas predstavljati. Onda nam je kazao: „Gospodo seljaci, ja među vama vidim prvo članove stranaka. Vi ste se stranački organizovali, a ja nisam tu da vam mogu pomoći, jer samo izvršavam naređenja koja dobijam od gore. Svoja prava vi tražite preko poslanika koje ste birali u Skupštinu”. To je bilo prije dvi godine i o ovom su lokalne novine pisale i bilo je i na radiju objavljeno. Međutim, njegove riči niko nije objavio, jel smo tamo primljeni bez novinara.

*** Slažete li se s tvrdnjom da će država „vraćenu” zemlju dobiti „za tanjir pasulja” koju je jednom izrekao Dragan Veselinov?**

I. Č.: I ja tako mislim. Platiti porez ne možem, a volio bi viditi onog ko mi doć pleniti stvari. Borio sam se da nam se zemlja vrati i bio sam jedan od najaktivniji. I dok smo to radili ljudi su me pitali: „Ivice, šta misliš oćel nam stvarno bit vraćeno to što nam je oduzeto?” Odgovorio sam njim da će nam cigurno vratiti zemlju, jel država zna da će seljak platiti porez, pa makar njemu ništa ne ostalo; makar i šlingeraj moro prodavat. Došlo je do tog da više ni porez ne možemo platiti, a ni šlingeraja nema.

*** Vraća li se to „bireški” status seljaka na vlastitoj zemlji prema državi, zakonom nametnut i ovjeren?**

I. Č.: Ovo je još gore nego bireški odnos. Mi smo danas robovi, ne bireši! Još uvijek je samo poljoprivreda ta koja stvara dohodak. Sve ostalo, a naročito industrija, živi na teret poljoprivrede koja mora još i socijalni mir jedina čuvati. Konkretno, za jednu kilu kruva moraš dat lanjski 40kg. žita. To u ovoj državi nikog ne zanima.

*** Pošto ste i Vi u „Salašu”, u jednoj od zemljoradničkih zadruga, kao tumačite napise u pojedinim sredstvima informiranja da su državne firme bile ažurnije i da su prije seljacima isplatile dio novca za ovogodišnje žito?**

I. Č.: Ako mislite na „Fidelinku” možem Vam kazati. „Fidelinka” je odigrala vrlo korektnu ulogu što se tiče isplate pšenice. Prve fakture u Direkciji za Robne rezerve bile su „Fidelinkine”, a ona je na vrijeme isplatila i „Salaš” i sve one koji su lagerovali žito u njezinim silosima. Nevolja je u tom što je to samo 30%, a tom već ni mi nismo krivi, ko ni „Fidelinka”.

*** Kako Vi vidite budućnost programa guvernera Avramovića?**

I. Č.: U sve programe koje nam danas Vlada nudi sam pesimist. Jel, ako nam danas ovako plaćaju žito, sutra neće imati ni toliko da nam plate, kuruz, cincokret, jel meso. Na ovako veštački stvorenom i održavanom dinaru ne mož se ozbiljno graditi budućnost.

Kazivanja od varoši JASI-BARA

Plansko isušivanje ove bare započelo je naredbom još početkom XIX vika. S prvim planom susrićemo se već 1816. godine i njega je izradio Gabriel Vlašić. Na njemu je JASI-BARA prikazata dosta neprecizno i uprošćeno, al i smanjene veličine u odnosu na njen prikaz iz 1778 godine, što navodi na miso da je u međuvremenu u protekli 30 godina otpočeo proces njenog isušivanja. Međutim, kad se uspoređi s ostalim elementima plana, on je precizan - a to se odnosi na njenu otoku u „ulici kamenog mosta” kao i položaj stare sinagoge. U vezi s isušivanjem ove bare i njenog privođenja u gradsko građevinsko zemljište 1840. godine Aleksandar Tot je isto tako izradio jedan plan. Svi ti planovi se nalaze u Istorijskom arhivu Subotice. Na samom planu se vidi da je veličina kadgod najveće gradske bare znatno smanjena, a njena nova obala regulisana dok je priostalo zemljište ispracelisano i privedeno namini - izgradnji kuća. Po mom mišljenju, taj plan u cilosti nije realizovan do kraja prošlog vika, bar kad je u pitanju izgradnja kanala, što se vidi na onom planu, po kom sam brojo mostove. Kad sam već i nji spomenuo nije na odmet kazati, da je onda bilo trinajst mostova koji su spajali ulice (bili raskrsnice) i priko dvadeset i pet mostića, vezani za izlaze iz kuća, priko jendeka na prostorū bivše, tad već isušene JASI-BARE. Svi su oni izgrađivani postupno, kako se JASI-BARA isušivala. E, a sad kad vas kogod pita - „Zašto su ulica Praška i Braće Majera tako oblikovane ko kifla, vi njim odgovorite: Znaate, to su zdravo stare trase ulica, i kadgod dok je još tu bila JASIBARA, one su išle uz rub njene obale i eto takog oblika su i ostale.

Al nije tu kraj kazivanja od JASI-BARE

Na ćoši ulice Braće Majera i starog halaškog puta, prikoputa „Obilić mlina” ima jedan prastari i skromni križ kraj puta. Još oni koji ga znadu jel primete zovu ga BILI KRIŽ. I stvarno je bilo ukrećen. Sve do njeg kadgod se prostirala JASI-BARA. Možda je on tu na raskrsnici ko i svi križovi krajputaši, al možda i nije baš tako slučajno tu postavljen. Naime, na jednom planu dila varoši iz 1810. godine, baš tamo je upisato da je tu „staro groblje”, a u jednom zapisu iz 1883. godine Tormási G. navodi da je izvan varoši postojalo groblje još prije mohačke bitke 1526. godine, i da se nalazilo izvan grada, al se ne zna tačno di se nalazilo. Možda baš tu. Ova ćoša je do kraja XVIII vika stvarno bila na gredi i tu je moglo bit locirano i to groblje!

mr Antun Rudinski, arhitekta

Pred početak nove školske godine

UDŽBENIKA DOVOLJNO?

Za razliku od prošlogodišnjeg kaosa na tržištu udžbenika koji je pratio početak prošle školske godine, ovogodišnji bi početak, bar što se udžbenika tiče, trebao biti manje problematičan.

Ovih su se dana u subotičkim knjižarnicama pojavili gotovo kompletirani udžbenici za sve razrede osnovne škole na srpskom i mađarskom jeziku, osim samo desetak naslova za pojedine razrede, koji bi se trebali, po obećanju nakladnika, pojaviti najkasnije do 1. rujna. I uobičajena gužva u knjižarnicama uspjela se otkloniti dobro organiziranim pretprodajom udžbenika namijenjenih osnovcima, koju je sproveo nakladnik „Zavod za izdavanje udžbenika” iz Beograda tijekom veljače i ožujka ove godine preko osnovnih škola i distributera, prije svega „Napretka”.

Povoljna mogućnost plaćanja na više rata, kao i sigurne garancije glede isporuke, uvjetovali su da preko 70% učenika osigura udžbenike ovim putem, čija se podjela upravo ovih dana odvija. Inače je i cijena udžbenika povoljnija od prošlogodišnje, prije svega zbog stabilnijeg monetarnog sistema i većih prosječnih plaća onih koji ih kupuju. Prosječna je cijena jednog udžbenika za osnovnu školu 3,5 din., a za srednju 4 din., što, ako se pomnoži sa brojem predmeta (oko 10), znači da će za jednog đaka roditelj morati izdvojiti za udžbenike oko 40 dinara što nije preveliki iznos. Međutim,

uočljiva je nesrazmjera u odnosu na udžbenike cijena bilježnica: bilježnica maloga formata od 60 lista staje 1,19 din., velikog formata 2,60, a istoga formata, ali tvrdih korica preko 7 dinara; kao i ostalog đaćkog pribora što će uveliko opteretiti ionako tanak kućni budžet.

U „Napretkovoj” knjižarnici „Danilo Kiš” ovaj period godine je bez odmora: „Porred organizovane prodaje udžbenika u 10 osnovnih škola naša knjižara proda i preko 100 kompleta udžbenika za svaki razred osnovne škole, što ćete priznati nije malo. Uzme li se u obzir da se srednjoškolski udžbenici mahom prodaju pojedinaćo, bez organizovane pretprodaje, o obimu našeg posla ne vredi mnogo govoriti” kaže njen poslovoda g. **Mirko Kovać**.

Situacija, pak, sa srednjoškolskim udžbenicima je nepovoljnija. Na police subotičkih knjižarnica do sada je pristiglo tek oko 40% potrebnih kolićina srednjoškolskih udžbenika na srpskom jeziku, dok su na mađarskom jeziku pristigli samo udžbenici za strane jezike. Uvjeravanje od strane nakladnika da će preostali potrebni udžbenici za srednje škole stići do početka nove školske godine postoje, ali samo za srpski jezik, dok za udžbenike na mađarskom jeziku takva obećanja ne postoje.

Ukupno gledajuć, određena stabilizacija na tržištu udžbenika postaje vidljiva, problema, ne toliko velikih, doduše ima, roditelji su udžbenike uredno platili, a ućenicima preostaje samo da ih marljivo i vrijedno ćitajući prorade. (t. ž.)

13. i 14. kolovoza u Subotici

KRUNA „DUŽIJANCE 94”

Dio bogatog načina prikazivanja radosti, veselja i zahvale kojim ovdašnji živalj proslavlja uspješan završetak žetvenih radova mogao se vidjeti i doživjeti 13. i 14. kolovoza u Subotici, kada je održana Skupština risara, sv. misa zahvalnica, svečani mimohod sudionika ulicama Subotice i predaja kruha od novoga žita gradonačelniku Subotice g. **Józsefu Kaszi**. Jer, centralna manifestacija svake „Dužijance” je sv. misa zahvalnica kao simbol i kruna duhovnog i predaja kruha gradonačelniku kao simbol i kruna njenog svetovnog dijela.

U subotu je 13. kolovoza na Trgu slobode održana Skupština risara na kojoj su "domaćini i gazde" salaša, **Stipan Bašić** i **Ruža Šimić**, priredili "kućno slavlje" za sve Subotičane, ugostivši vrijedne risare i risaruše i mnogobrojne goste i tako proslavili uspješan završetak žetve. Na podiju ispred improviziranog salaša te su večeri nastupila brojna kulturno-umjetnička društva iz Subotice, njene okolice, Vojvodine i inozemstva, pridonoseći na taj način zajedničkom nam slavlju. Svojim su nastupom i prikazom kulturnog blaga različitih naroda koji žive u Vojvodini i njenoj okolici tu večer obogatili: KUD „Bunjevačko kolo” iz Subotice, KUD „Nepkôr” iz Suboti-

ce, KPD „Bratstvo” iz Horgoša, KUD „Ivo Lola Ribar” iz Sonte, KUD „Zvolen” iz Kulpina, KUD „Petöfi Sándor” iz Vršca, HKPD „Matija Gubec” iz Tavankuta, KUD „Béla Bartok” iz Čantavira, KUD „Bratstvo” iz Ljutova, folklorna grupa „Kecel” iz Kecela (Mađarska), KUD „Bratstvo” iz Feketića, KUD „Vladimir Nazor” iz Sombora i KUD „Verige” iz Székelyudvarhelya (Rumunjska). Ovdašnji je tisak, međutim, zabilježio, te dramatično i nekorektno prokomentirao, odsustvo nekoliko subotičkih KUD-ova

(„Mladost” i „Aleksandrovo”) što je kao fakat daka-ko žalosno, zanemarujući pri tome da je organizator ove priredbe pozvao sve, pa i njih. (U svezi ovih, a i drugih "problema" oko „Dužijance”, našla je za shodno reagirati, tumačiti povijest, dijeliti moralne packe, meditirati nad djelom g. **Blaška Rajića**, te na koncu osudom izraziti zabrinutost glede budućnosti „Dužijance” i udruga ratnih veterana iz jednog sela kraj Subotice!)

Sutradan je, u nedjelju, u 9 sati prije podne u crkvi sv. Roke vlč. **Andrija Anišić** podijelio „blagoslov putnika” sudionicima svečane povorke konjanika i karuca sa seoskim bandašima i bandašicama iz Žednika, Đurdina, Tavankuta, Male Bosne, Sombora, gradskog bandaša i bandašice, te njihovim pratiocima, koji su se zatim uputili ka katedrali sv. Terezije aviljske gdje je održana sv. misa zahvalnica pod koncelebracijom subotičkog biskupa msgr. **Jánosa Pénzesa**, a na kojoj je homiliju držao vlč. **Andrija Kopilović**. Na sv. misi, kao i na predaji kruha gradonačelniku, bili su nazočni gradonačelnici susjednih općina (Kanjize, Ade i Malog Idoša), bratskih gradova (Bácsalmás, Kecel, Veszprém iz Mađarske),

kao i predstavnici diplomatskog kora veleposlanstava pojedinih zemalja i vlada iz Beograda, što je ovdašnji tisak škrto zabilježio (a „nedeljnik najboljih namera” u svome poznatome stilu mržnje izvrgnuo ruglu!) Tako su internacionalnu dimenziju ovoj svetkovini dali: **dr. Dušan Bilandžić**, savjetnik, i **Ankica Bošnjak**, tajnica Ureda Republike Hrvatske; g. **Harvey Lee**, šef političko-ekonomskog odjela veleposlanstva SAD, sa svojom suprugom; g. **Toni Crombey**, tajnik veleposlanstva Velike Britanije; g. **Kraks**, glasnogovornik austrijskog veleposlanstva; g. **András Fehérvári**, tajnik mađarskog veleposlanstva sa suprugom i g. **Sehromberg Gerthar Enver**, otpravnik poslova veleposlanstva SR Njemačke s obitelji.

Poslije svete mise formirani mimohod gostiju, mladih vjernika u narodnim nošnjama, konjanika i karuca s bandašima i bandašicama krenuo je prema Trgu slobode prikazujući tako još jednom svu ljepotu narodnih nošnji i igara. Na Trgu slobode, ispred improviziranog salaša, subotički je gradonačelnik, g. **József Kasza**, iz ruku bandašice **Ane Žigmanov** primio kruh od novoga žita, koji je simbolički imao označiti da je žetveni posao uspješno priveden kraju. Nakon svečanog prijema kod gradonačelnika u Gradskoj kući, priređen je i svečani ručak u „Bunjevačkom kolu” za sudionike, goste i uzvanike iz diplomatskog kora.

Tomislav Žigmanov

I ove godine dodijeljena „Antušova nagrada”

PRIZNANJE „DUŽIJANCI”

Četvrta je godina kako Institut „Ivan Antunović” na književnoj večeri u okviru priredbe „Dani kruha i riječi” dodjeljuje „Antušovu nagradu” koju je osigurao dobročinitelj koji želi ostati nepoznat. Po odluci komisije nagrada se dodjeljuje grupi ili pojedincima koji svojim radom doprinose njegovanju i čuvanju kulturne tradicije među bačkim Hrvatima.

Ove godine, na književnoj večeri Ive Prčića, 12. kolovoza, prvu nagradu (1.000 din.) dobio je **Organizacijski odbor „Dužijance '94”** za uspješno organiziranje brojnih kulturnih, folklornih priredbi i izložbi u okviru žetvenih svečanosti „Dužijanica '94”.

Drugu nagradu (500 dinara) dobio je profesor **Bela Gabrić** za dugogodišnju suradnju u uredništvu lista „Bačko klasje”, kalendara „Subotička Danica” i zbornika „Ivan Antunović”, gdje je objavio brojne članke.

Drugu ravnopravnu nagradu (500 dinara) dobila je **Kata Stipić** iz Tavankuta. Ona je više od 40 godina požrtvovno radila na pripremanju i čuvanju bunjevačke narodne nošnje u Hrvatskom kulturno-prosvjetnom društvu (nekoliko desetljeća KUD) „Matija Gubec” u Tavankutu. Kata Stipić je svojim radom doprinijela velikom ugledu koji ima HPKD „Matija Gubec” na svim smotrama.

Nagrade je uručio vlč. **Bela Stantić**, a u ime nagrađenih zahvalio je **Lazo Vojnić Hajduk**, predsjednik prvoplasiranog Organizacijskog odbora „Dužijance”.

(b. g.)

Bunaričko proštenje

LEGENDA ČUVAR TRADICIJE

U okolini Subotice najpoznatije svetište Majke Božje je Bunarić. Točan datum kada je počelo okupljanje vjernika na tom mjesto nije poznat. Kada je 1893. g. od vjernika iz Aleksandrova podignut križ i mala kapela, vjerojatno je postojao razlog da su se tamo daleko prije već okupljali vjernici. Razlog okupljanja je svakako čašćenje Blažene Djevice Marije na izvoru „žive vode”. Naime, kakve su vodice poznate u okolini Baje, Sombora i drugih mjesta u Panonskom bazenu. Sam izvor je dosta velika rijetkost na ovim prostorima pa je osobit razlog zahvalnosti Bogu za dar bistre izvorske vode kojoj se nerijetko pridaje i značaj iscjelivanja. U kasnom srednjem vijeku hodočašće je uobičajeni način manifestiranja vjere. Spada na godišnji program pojedinoga vjernika i zato na određenim udaljenostima niču svetišta koja su redovito posvećena Majci Božjoj.

Nikakvo čudo što su Subotičani počeli hodočastiti na izvor bistre vode na Bunariću i častiti onu, koja je rodila Krista i koji je stvarno izvor života, na što nas podsjeća i izvor vode. Vjerojatno su kasnije nastala svjedočanstva o čudesnim ozdravljenjima na zagovor Majke Božje na Bunariću. Ta ozdravljenja nisu medicinski provjerena i nemamo za njih točne podatke, ali su u puku prisutna. Takve vijesti samo pobuđuju još veću pobožnost i strahopoštovanje prema mjestu gdje se događaju velika uslišanja. No, iako ne možemo dokazati neko stvarno čudesno ozdravljenje, nepregledno mnoštvo vjernika kroz više od sto godina je najbolji dokaz da na Bunariću doživljava uslišenje i osobitu zaštitu Majke Božje. Razlog hodočašća je duboko vjerski, jer vjernik doživljava bliži susret s Bogom i sa zajednicom Crkve, te se iz godine u godinu odlučuje za hodočašće kao vid duhovnoga obogaćenja. Zahvalne pločice, uklesane u mramor dokaz su osobitog uslišanja koja se pripisuju baš tome mjestu i zagovoru Majke Božje.

U novije vrijeme, točnije od Marijanskog i Mariološkog kongresa 1971., ova hodočašća primaju kvalitativno novi oblik. Naime, redovito susretu vjernika predsjeda biskup subotički i uz njega pojedini biskupi gosti. Hodočašće se organizira svake prve subote od svibnja do rujna, a dan proštenja se proširuje na dva dana, tj. posljednja subota i nedjelja u kolovozu.

Večernji program je osobito dojmljiv svojim sadržajem i liturgijskim bogatstvom. Na sam dan su biskupske svete mise uz veliko mnoštvo hodočasnika. Raspored ovogodišnjega bunaričkog proštenja je slijedeći:

27. kolovoza u 19 sati na Bunariću je služba pokore.

U 20 sati je sveta ispovijed i krunica.

U 21 sat je služba svjetla i procesija sa svijećama.

U 22 sata je sveta misa.

Od 23 sata do ujutro u 7 je klanjanje koje predvode mladi, pod geslom 24 molitve za obnovu naših obitelji.

29. kolovoza je dvojezična sveta misa u kapeli.

U 8 sati je biskupska misa na mađarskom, koju predvodi subotički biskup.

U 10 sati je biskupska misa na hrvatskom, koju predvodi đakovačko-srijemski biskup msgr. Ćiril Kos, koji ovom misom slavi i svoju zlatnu misu.

U 16 sati je misa sa večernjem.

Autobusna linija je redovito u subotu i nedjelju od katedrale do Bunarića svakih pola sata. Parkiranje za osobna kola je osigurano iza Bunarića i uz put, kako će to regulirati prometna milicija.

Uprava svetišta poziva sve vjernike da hodočaste na ovo drago svetište. Toga dana je i u susjednoj pravoslavnoj kapeli hodočašće, jer upravo toga dana Pravoslavna crkva slavi svetkovinu Uznesenja Marijina.

Andrija Kopilović

ČESTITKA

Mala Ivana Balažević iz dragog nam Novog Vinodolskog koja svom tati Ivanu često „pomaže” u ateliereu, gdje je i „rodna” naslovnička novina čestita izlaženje subotičkog dvotjednika.

Ovim putem pozivamo je na suradnju kao i ostale čitatelje.

Simpozij o djelu i liku Balinta

Vujkova

IZUZETAN STVARALAC

U okviru žetelačkih svečanosti „Dužijanca '94” održan je dvodnevni simpozij posvećen književniku Balintu Vujkovu.

Prvog dana, 10. kolovoza, u prostorijama KUD-a „Bunjevačko kolo” u radu ovoga skupa sudjelovali su subotički pisci i poznavaoци lika i djela Balinta Vujkova. Tom prigodom svoje pisane radove pročitali su: **Lazar Merković, Milovan Miković, mr. Josip Buljovčić, Valéria Dévavári, Zlatko Romić i Vojislav Sekelj.**

Književnik Lazar Merković ukazao je na stvaralački i životni put Balinta Vujkova: „Bio je pjesnik, pripovjedač, romanopisac, dramski pisac, kritičar, esejist, pamfletist, inicijator, osnivač, urednik i izdavač književnih časopisa, dnevnika i tjednih novina, kalendara, knjiga i drugih publikacija.

Najveći dio svog stvaralaštva Balint Vujkov je posvetio sakupljanju, obradi i komentiranju narodnih pripovjedaka Hrvata Bunjevaca. Pod utjecajem svog razrednog starješine u gimnaziji Milivoja V. Kneževića, pjesnika, pisca, folkloriste i urednika časopisa „Književni sever”, u Subotici, on se 1931. godine otisnuo na neslućeno dug i dalek put k izvorima bunjevačke narodne pripovjetke, k prostorima gdje se stoljećima kretao, živjeo, radio i borio naš čovjek. Na žalost, gdjekad najmanje za svoj probitak, svoje interese.

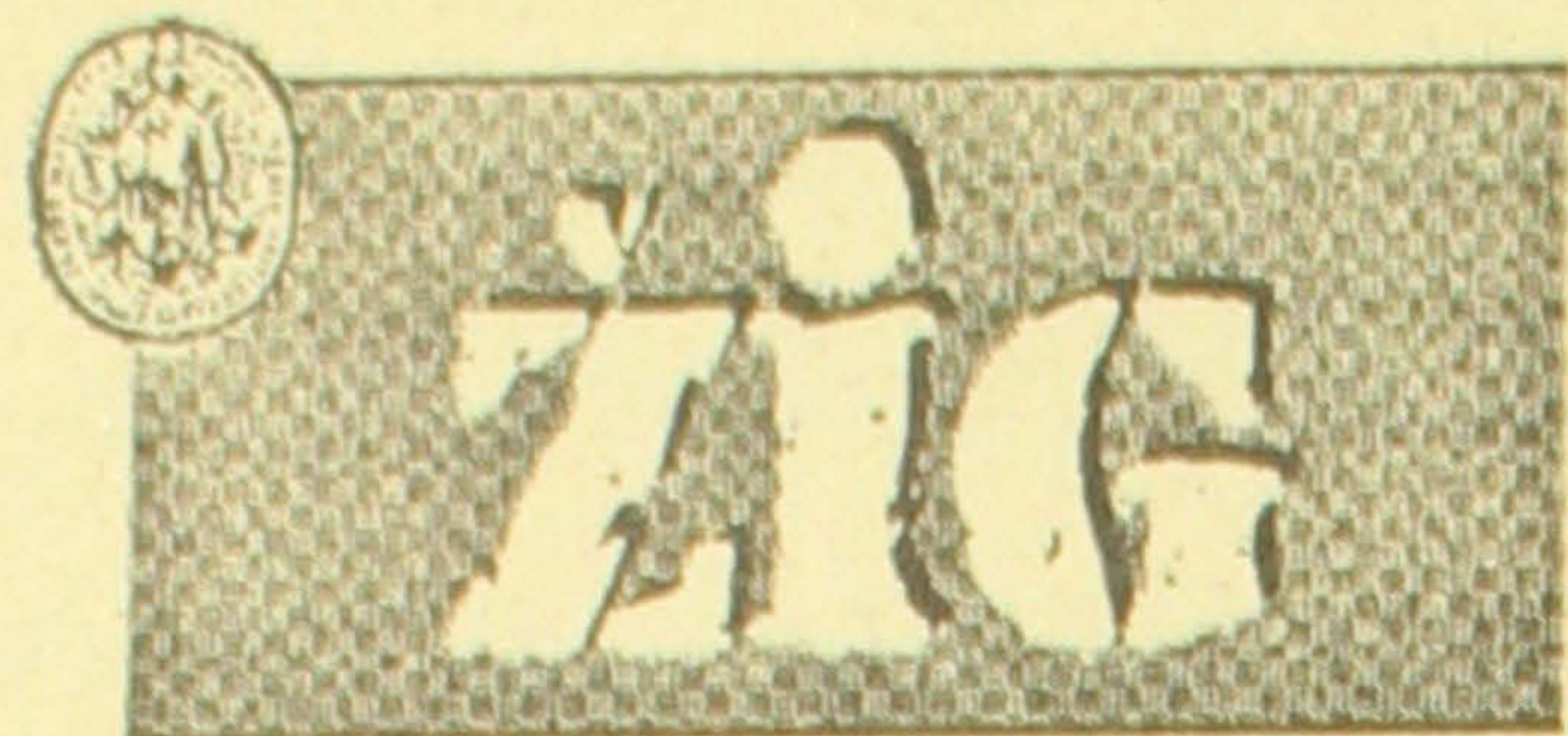
Godine 1971. Kulturno-prosvetna zajednica Srbije dodijelila mu je „Vukovu nagradu”. U obrazloženju žirija, između ostalog se kaže: „Balint Vujkov je, skupljajući, odabirajući, komentarišući i objavljujući narodne pripovetke Bunjevaca, pokazao kako posao, koji je svojevremeno otpočeo Vuk Stefanović Karadžić, ni slučajno nije završen, nego se pregalaštvom spremnih i spretnih stvaralaca nastavlja i traje. Strpljiv, uporan i znalački četrdesetogodišnji skupljački rad i istraživanje, sabrano u desetak knjiga, čini Balinta Vujkova sasvim izuzetnim stvaraoцем hrvatske kulture u Vojvodini”.

On je svom narodu, poglavito Bunjevcima i Šokcima, kao česticama integralnog hrvatstva, podigao trajan književni spomenik koji čuva njegovu duhovnu baštinu, pamćenje, dušu, biće . . .”

Književnik **Tibor Gajdos** (Gottesmann) je predložio da se Subotica na dostojan način oduži svom velikanu, te da mu se postavi poprsje u gradu ili bar u „Bunjevačkom kolu”, čiji je jedan od osnivača i bio.

Drugoga dana organizirana je književna večer na kojoj je iznešen rezime rada Simpozija, pročitan životopis Balinta Vujkova, a bunjevačke narodne pripovjetke u izvrsnoj interpretaciji čitali su **Zlata Lacić i Franjo Vujkov**

T. Žigmanov

„Žig” „Danima” NOVINARSKA STE SRAMOTA GRADA

U 121. broju „nedeljnika najboljih namjera” subotički „Dani” u rubrici „Ime i prezime”, nepotpisanoj, koju suuneređuju redovni član akademije mržnje države Blitve M. S. Vučinić te nabrekli intelektualnim snagama pretenziosno izlažu sjenu vlastite pameti i dotiču moje malenkosti.

I kao što to već po običaju biva u nemoćnoj združenosti kad nemaš činjenica, a ni logika ti nije jača strana, niti o radovima o kojima pišeš nemaš što kazati, onda je najbolje pljunuti čovjeka, zalijepiti mu etiketu, jer argumenti nisu važni. Bitno je gaziti i mrziti. Uznemireni akademik piše „Uporni ali nesretni i nespretni apologeta i imitator književnog jezika i stila istaknutog književnika Miroslava Krleže, lokalni skriboman, večiti literarni poletarac”, a sada i osnivač i glavni urednik novopokrenutog lista, časopisa, šta li je već - Vojislav Sekelj, dao je svom prvencu naziv „Žig”.

Čudo Božije, priznati se mora rečenica je krležijanska, barokno nakičena k'o za subotički buvljak. Samo, združena gospodo, покаžite djelom gdje sam ja to uporno branio kako vi pišete, i što vam to znači književni jezik Miroslava Krleže? Uostalom, znate li uopće značenje riječi apologeta: braniti, zastupati, se može neko učenje ideja, osoba, ali ne književni jezik, ne stil, pa bio on istaknutog književnika Miroslava Krleže. Književni jezik može biti srpski, hrvatski, mađarski, itd. Osobni književni jezik nije jezik - to je eventualno nemušti govor koji razumiju valjda samo članovi akademije Blitve. Jesam li podražavao Krležin stil pisanja, iskreno ne znam. U svojoj skribomaniji, kako ih nazivate pokušao sam imitirati i Crnjanskog i Krležu, Eliota, Joycea, Kiša, Miljkovića, Matoša... uostalom dobrih pisaca se nikada nisam plašio, za razliku od vas. Iskreno! A i ovaj misaoni produkt nabrekle pameti vam je jak: „nesretni i nespretni apologeta”, nesretni, valjda pripada racionalnoj, a nespretni iracionalnoj svijesti, dok je apologet, rezultat združenog napora članova akademije Blitva. Nije vam dosta što sam lokalni skriboman, nego sam i vječiti literarni poletarac. U potpunosti vas razumijem. Za vas je svaki čovjek potencijalna opasnost i državni neprijatelj koji je pročitao više od pet knjiga, a vječiti poletarac koji je objavio šest knjiga. Vaša sabrana djela u biblioteci akademije Blitve u odjeljku mržnje ispunjavaju police i police. Skidam kapu, niste početnici. Tu ste pravi virtouzi i, što se mene osobno tiče, predstavljate novinarsku sramotu ovoga grada. Ući ćete u povijest subotičkog novinarstva, ne svojom agresivnošću već destruktivnošću, a da biste shvatili razliku ova dva pojma pročitajte knjigu E. Fromma „Anatomija ljudske destruktivnosti” posebno poglavlje „Maligna agresija: Adolf Hitler, klinički slučaj nekrofilije”.

ДАНИ

A što se tiče naziva lista - časopisa što li, kako vi zamjećujete, jasno mi je da ne možete napraviti razliku između lista i časopisa, jer ste stalno uređivali kojekakve telefonsko dirgirane partijske biltene. Priznajem, naziv lista je neinventivan, ali što se tiče plagijata onda ste toj odrednici daleko bliži vi s vašim „dobrim namerama”. Da vas podsjetim, Krleža je, naime, između dva svjetska rata također pokrenuo časopis pod nazivom „Danas”, a vi svojim novinama, biltenu, što li je već, ne znam ni sam, dajete originalni naziv „Dani” i uređujete ih za vrijeme rata, u državi koja nije u ratu. Na kraju u cijelom vašem pamfletu čudi što ste preko ruku, usta, i pera, prevalili misao, da je Miroslav Krleža istaknuti književnik, kad je opće poznata stvar; da je on hrvatski književnik. A kao takav, po vama, on nikako ne može biti istaknuti književnik. Zar vas nije strah da će vas netko optužiti da ovdje i sada, i to u vlastitim novinama propagirate šahovnicu?

Vojislav Sekelj

Tko sve i kako predstavlja „Dužijancu”?

VISOKONAKLADNA ISTINA

Svečanost koja je svoj vrhunac imala u nedjelju 14. kolovoza, i već mjesecima svojim manifestacijama kulturno bogatila ovaj grad, proglašena je u „Večernjim novostima” praznikom čija je osnovna svrha pohrvaćivanje Bunjevaca. Iz pera subotičkog dopisnika ovih novina, M. Mitrića drugo se nije moglo ni očekivati, no ipak iznenađuje neprofesionalnost i pristrasnost sa kojom je tekst napisan.

Ne naglasivši ni naslovom ni nadnaslovom da je glavni izvor njegovih informacija konferencija za novinstvo BSS-a, i stavljajući uz tekst fotografiju **Bele Tonkovića** (mada se on osobno u tekstu ni ne spominje!) procjenu komentarom „Podelio i žeteoce”, Mitrić je vješto pripremio čitatelja na do esencije proanaliziranu studiju, da bi mu dao samo riječi jednog od čelnika ultramoćne BSS, što u ovdašnju situaciju neupućenom čitatelju neće bitno pokvariti početni dojam. Ovaj postupak je inače, jedan od osnovnih postulata manipuliranja istinom.

Veći dio teksta čine nebulozne izjave gg. **Stevana Jelačića** i **Nikole Babića**, koji takav publicitet ne dobijaju ni u lokalnim novinama. Kristalno jasno stavivši do znanja da je „Dužijanca” po svojoj osnovnoj svrsi narodno veselje i turistička atrakcija (a ne, na primjer, čin zahvale Bogu za okončanu žetvu) i iznevjeri dnevno-politički čvrsto utemeljenu povijesnu istinu kako su Bunjevci Hrvatima postali prisilom 1945. pomenuta gospoda su pokazala da su zašla na područja za koja su nekompetentna (što se još naziva i snobizmom), a pomenuti novinar da se vješto zna iskoristiti za svrhu vijesti korisnim mi stvarima.

On pak, u onih svojih par rečenica potvrđuje svoju sveprisutnost: u oprobavanju gradonačelniku darovanog kruha (gorak mu je!), na izboru bandaša i bandašice u Maloj Bosni (za takvo što ni mi u „Žigu” nismo čuli!), pri dešifriranju braonžutih kvadratića na plakatu (šahovnica!), te donošenju odluka da KUD „Mladost” i KUD „Aleksandrovo” iz prosvjeda ne sudjeluju u nastupu i mimohodu. Očito iz prezauletosti nije stigao saznati kako BSS (pardon: BKC) ove godine ne sudjeluje u „Dužijanci” po drugi (a ne prvi) puta (nije sudjelovao ni prije, jer ga nije bilo), kako su, i pored toga, sudjelovali pozvani KUD-ovi iz cijele Vojvodine, Mađarske, Rumunjske, kako su na-

zočni bili i gradonačelnici susjednih gradova, diplomatski predstavnici SAD, Njemačke, Velike Britanije, Mađarske, Austrije... Očito je da su Mitriću potrebne samo određene informacije, koje on i uzima, da bi održao tezu o hrvatskom šovinizmu u Vojvodini. Zaboravlja da „Dužijanca” jest svetkovina bunjevačkih Hrvata, ali da su pozvani i predstavnici svih naroda sa kojima Hrvati žive. Ako se neki nisu željeli odazvati, to se ne može staviti organizatorima na dušu.

Za razliku od toga, skrivanje istine nekima bi je moglo i te kako opteretiti. U normalnom svijetu njeno iznošenje jest glavna svrha novinarstva, a kako mi ne spadamo tamo, u nas joj se pretpostavljaju brojni viši ciljevi. Snaga javnih glasila je ogromna, i sve dok imperativ novinara bude tendenciozno, a ne istinito, sine ira et studio, prikazati situaciju, naše će društvo biti ovako kakvo jest. Platon je svojedobno ustvrdio da se o stanju u nekoj državi može zaključiti preko glazbe koja se u njoj sluša, a danas bi takav kriterij mogao biti kvaliteta javnih glasila. Po bilo kojem od ova dva kriterija, stanje u našoj zemlji je katastrofalno!

P. Vuković

PISMA ČITATELJA

Molite se da u Vašem cijenjem dvotjedniku, objavite ovaj moj odgovor na Vaš napis pod gornjim naslovom.

Za svaku pohvalu je što ste se sjetili mog najdražeg kluba OFK „Subotice” koji je palio i žario u jugoslavenskom nogometu, nekoliko godina na ovim prostorima.

Međutim u Vašem napisu pogrešno je navedeno da sam ja bio predsjednik kluba.

Predsjednik kluba je u stvari bio gospodin Jovan Đorđević, tadašnji odvjetnik.

Potpredsjednici kluba su bili:

1. Grgo Bačlija, tadašnji tajnik SKNO, sreza Subotica,
2. Antun Kopilović „Šogor” tadašnji predsjednik sreske konferencije SSRNV, Subotice, i
3. Dragutin Kecojević, sudac Okružnog suda u Subotici, a sada odvjetnik u Novom Sadu.

Zamjeram što niste obavili identifikaciju svih igrača, već samo nekolicine, sa objavljenim slikama.

Da bi to ispravili, potruditi ću se da vam ih ja identificiram.

Gornji red igrača - stoje: Nikolić, vratar, Tata- lović, branič, Milenović, „Luče”, half (pokojnik) Čorić, branič, Vitković „Stariji” (pokojnik) Zirojević, half, i čuče: Ostojić, desno krilo, Terzić, polutka, Vitković „Riba”, centarfor, Čović, polutka, i Vukomanović lijevo krilo.

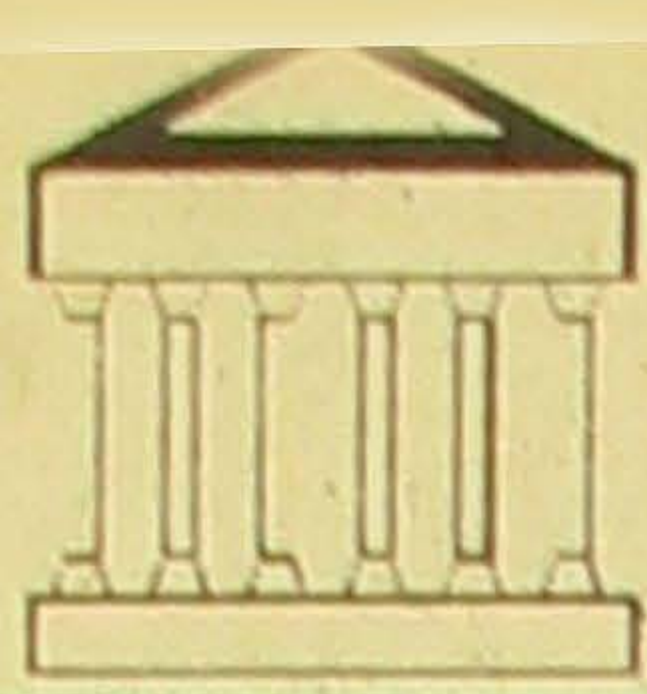
Objavljivanje pomenute informacije, podstaklo me je i dalo ideju da se pristupi formiranju redakcije koja bi napisala monografiju o povijesti tog kluba, čiji je pravni sljedbenik i FK „Bačka”. Za Vašu informaciju nije na odmet da podsjetim čitatelje, kako je došlo do gašenja i rasformiranja OFK „Subotice”.

Naime, tadašnji moćnici Sreskog komiteta SKJ, pozvali su nas trojicu potpredsjednika na „prijateljsko ubedivanje” da izdamo ispisnicu (što smo mi odbili) najboljem igraču kluba Vitkoviću zvanom „Riba” mladem, radi njegovog prelaska u tadašnji i današnji i uvek favorizovani FK „Spartak”. Nakon tog političkog pritiska bili smo primorani, izdati ispisnicu „Starijem bratu” alias „Spartaku” nakon čega je ubrzo došlo do osipanja i ostalih igrača i samog trenera Tihomira „Bate” Ognjačkova, i tehničkog rukovodioca Momira Mitjatova, itd. itd.

Šteta, da nije došlo do ovog raskola u klubu, OFK „Subotica” bi sigurno daleko dogurala i bila dugodišnji standardni prvligaš, nasuprot FK „Spartaku” koji je godinama nakon toga tavorio u drugoligaškom društvu, sve do pred par godina kada se konačno uspio vratiti u I. ligu.

Toliko, za objektivnu informaciju čitateljstvu i simpatizerima tog kluba.

Grgo Bačlija

Naš književni leksikon

Vojislav Sekelj (Subotica, 20.04.1946), pjesnik, prozaist, romanopisac, kritičar, inženjer elektrotehnike, nastavnik. Do sada je objavio četiri zbirke pjesama: „Djetinjstvo” (1972), „Sad znadeš sve” (1979), „Poljubac izdaje” (1989), „Rič fali” (1991); II. izdanje ove knjige pisane ikavicom tiskano je lani. Uz moderni roman „Daleka zvona” (1988), Srpska čitaonica i knjižnica u Irigu, u ediciji „Stražilovo” objavila mu je 1988. knjigu „23 kritike”. Manje s pjesmamam, a pretežito s kritikama surađivao je i surađuje u više listova i časopisa: „Borba” (Beograd), „Dnevnik” (Novi Sad), „Dometi” (Sombor), „7 Nap” (Subotica), „Književnost” (Beograd), „Magyar Szó” (Novi Sad), „Novi život” (Petrovac), „Odjek” (Sarajevo), „Okno” (Zagreb), „Polja” (Novi Sad), „Republika” (Zagreb), „Rukovet” (Subotica), „Subotičke novine”, „Uzenet” (Subotica), „Vjesnik” (Zagreb) itd. Prevoden je na mađarski, rumunjski, slovački i slovenski jezik. Na brojnim književnim skupovima van svog rodnog grada: savjetovanjima, simpozijima, književnim kolonijama i dr. podnosio referate, koreferate i saopćenja o aktualnim književnim, estetskim i filozofskim temama, među inima i u susjednim nam zemljama...

Kao delegat Saveza književnika Jugoslavije, zajedno s vrsnim srpskim pjesnikom T. Mladenovićem, bio deset dana na studijskom putovanju u Rumunjskoj. Zastupljen je u više zbornika, godišnjaka, antologija, imenika i adresara pisaca, leksikona. Uz to je četvrt stoljeća i predavač (nastavnik) u jednom srednjoškolskom centru u Subotici.

Ovi bio-bibliografski podaci o Vojislavu Sekelju dostupni su svima koji se bave bilo kojim oblikom pisane riječi ovdje a i šire.

Međutim, za njih ne želi znati nepotpisani autor u „Danima”, br. 33 (121) od 17. kolovoza 1994., kada sa liste predviđene za sistematiziranje vrijedanje, negiranje i sotonizaciju neistomišljenika (vazda je pri ruci urednika ovog „nedeljnika najboljih namera”) uzima izraze: „nesrećni, nespretni, apologeta, imitator, lokalni skriboman, literarni 'poletarac', neinventivni plagijator” itd., smješta ih u kontekst od 21 (ajnc) redaka, te žigoše osnivača, urednika „Žiga”, odričući mu pismenost, dar, djelo... i atakira na njegov ljudski i umjetnički lik.

Tako, dakle, Anonimus (čitaj: nepoznat čovjek, „niko i ništa”- po leksikonu stranih riječi i izraza) dovodi u zabludu, vara čitateljstvo svog lista. Stoga baš tom čitateljstvu prepuštam da presudi tko je lokalni skriboman i literarni „poletarac”.

Na kraju, umjesto uobičajene pjesme prozvanog pisca, Vojislav Sekelj sam progovara, i odgovara. Ali kao kritičar.

(l. r.)

Književna večer Ive Prčića HVALA PJESNIKU

Ove godine, književna večer, u okviru priredbe „Dani kruha i riječi” uz proslavu „Dužijance”, bilo je posvećeno **Ivi Prčiću**, našem zaslužnom kulturnom radniku u povodu 100. obljetnice njegovog rođenja.

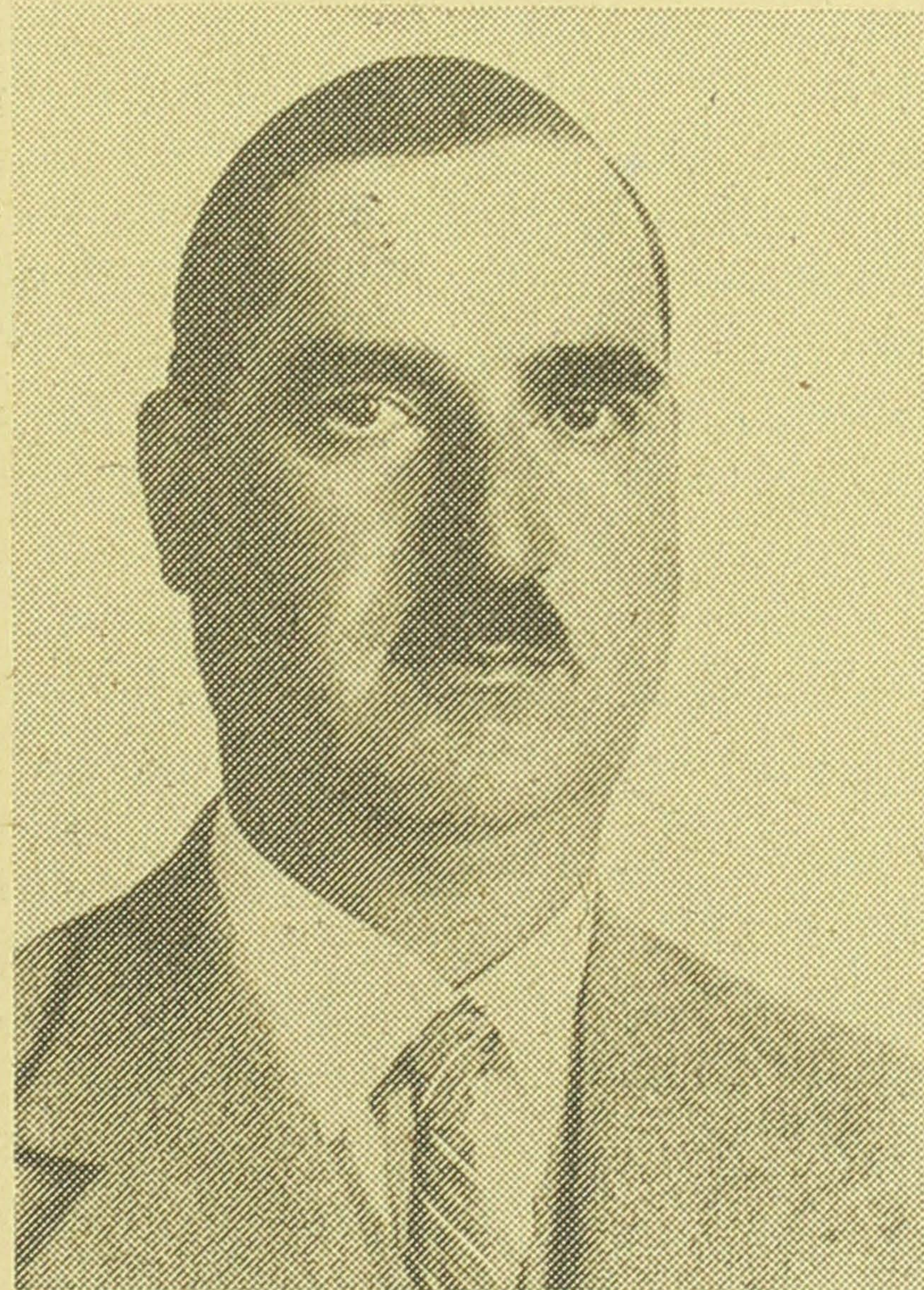
Priredba je održana 12. kolovoza u KUD „Bunjevačko kolo” u organizaciji Instituta „Ivan Antunović” iz Subotice.

Na programu su bila predavanja o životu i djelima Ive Prčića. Opći pogled na stvaralaštvo Ive Prčića dao je **Ivo Prčić, mlađi**.

Najpoznatiji je rad Ive Prčića na sakupljanju bunjevačkih narodnih pjesama. Poznata je njegova knjiga „Bunjevačke narodne pisme” (Subotica, 1939.), gdje su najljepše epske pjesme (povjestice), koje su nazvane „groktalice” zbog svog načina pjevanja, (objavljeno je 80 pjesama).

U Subotici, 1971. god. (izdanje „Osvit”) objavljena je treća knjiga Ive Prčića „Bunjevačke narodne pisme” (gdje se nalaze bećarci, šaranci i šaljandani).

Velečasni **Lazar Ivan Krmpotić** je prikazao rad Ive Prčića na opisu bunjevačkih narodnih običaja. Profesor **Bela Gabrić** je pročitao predavanje o žalosnim kraljičkim pjesmama, nastojao pokazati kako su te žalosne kraljičke pjesme nastale kao izraz narodne žalosti za svojim sinovima, koji su nastradali u svim ratnim strahotama koja su Bunjevci podnosili kao graničari i u vihoru Prvog svjetskog rata.

Ive Prčić

Za ilustraciju predavanja male „kraljice” su pjevale vesele kraljičke pjesme, a **Terezija Buljovčić Jegić** je pjevala dva ulomka žalosnih pjesama, („Bolan vojnik”, „Ispračaj vojnika”)

Ivan Stantić je u svom predavanju govorio o Hrvatskoj kulturnoj zajednici, koja je osnovana 8. ožujka 1936. god.

U prvu upravu su izabrani župnik **Blaško Rajić** kao predsjednik, odvjetnik **Mihovil Katanec** kao tajnik, a odbornici su bili **Ive Prčić**, dr. **Ladislav B. Vlašić** i **Ivan Kujundžić**.

Na književnoj večeri sudjelovao je i katedralni zbor „Albe Vidaković” pod ravnanjem **s. Mirjam Pandžić** i tamburaški ansambl „Ravnica”.

Bela Gabrić

ŽIVOTOPIS BALINTA VUJKOVA

1933.

Sa grupom napredno orijentiranih subotičkih studenata i radnika mjeseca veljače pokreće omladinski književni časopis Bunjevačko kolo. U ovom časopisu Balint Vujkov objavljuje poeziju, prozu, članke, eseje i - najviše narodne pripovijetke.

1934.

Franjo Bašić, Baraba Bećarović (pseudonim Balinta Vujkova) i Blaško Hajduk Vojnić objavljuju zajedničku zbirku pjesama Pupiljci

1935.

Kalendar biskupa Ivana Antunovića uređio je Balint Vujkov.

1936.

Stječe diplomu Pravnog fakulteta u Subotici. Poslije završetka studija je pravnik, odnosno odvjetnički pripravnik. Zbog teškoća subjektivne i objektivne prirode Bunjevačko kolo prestaje izlaziti u mjesecu studenome. Nešto kasnije pokreće novi napredni časopis Stvaranje. Izišao iz tiska samo prvi broj, dok je drugi u rukopisu zaplijenjen prilikom uhićenja jednog od urednika Antuna Vojnića Puršara Žvake. Potkraj godine odlazi na odsluženje vojnog roka u Sarajevo.

1938.

U vlastitoj nakladi tiska knjigu bajki Cviće i kamen.

1939.

Izvanredno izdanje časopisa Neven za mjesec srpanj, pod naslovom Bunjevačke narodne pripovijetke objavljuje osam narodnih priča od kojih je šest sakupio i obradio Balint Vujkov. One druge dvije izišle su ispod pera Milivoja V. Kneževića i Marka Gubića.

1941.

Početkom godine vjenačao se sa Emilijom Milkom Vukašinović, rodenoj 23. srpnja 1919.

Uoči samog rata mobiliziraju ga u vojsku stare Jugoslavije, te je neko vrijeme komandir zaštitne čete u pograničnim jedicinicama sjeverno od Subotice. Po ulasku okupatora u grad biva uhićen i strpan u podrum subotičke Gradske kuće, odakle su tih dana u ranim jutarnjim satima ljudi kamionetima izvođeni na strijeljanje. Njegove višednevne muke prekračuje nevjerovatno smjela intervencija odvjetnika Kovácsa oca jednog od najistaknutijih mađarskih pjesnika u Vojvodini Károlya Ácsa (Kovácsa). Za okupacije radi u odvjetničkom uredu Ivana Ice Malagurskog, a ilegalno surađuje u naprednom anti-fašističkom pokretu.

1942.

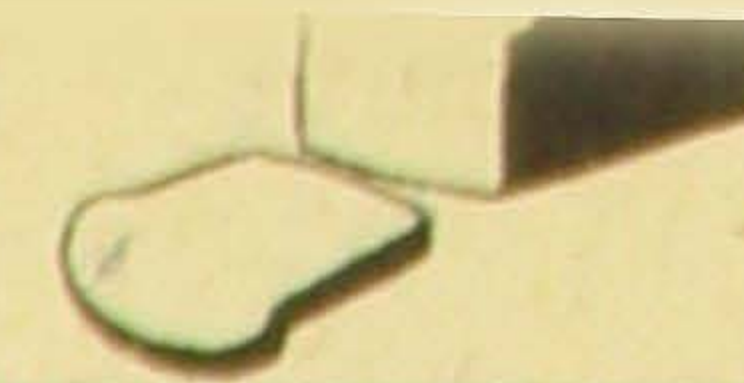
Roditeljima, majci Milki i ocu Balintu rođio se sin Franjo 7. siječnja.

1943.

Usprkos teškim ratnim uvjetima i dalje radi na sakupljanju i obradi narodnih priča. Piše i umjetničku prozu, dominira forma bajke, bolje rečeno - fantastika. Tako nastaje I. dio Mravljeg cara.

Pripremio:

Lazar Merковиć

Kako platiti porez? NIKAKO – NI STARI NI NO- VI!

Ovih dana su na adrese zemljoradnika i imaoća poljoprivrednog zemljišta počele stizati poreske uplatnice za treći kvartal, s naznakom plaćanja „odmah”, a da poreski obveznici nisu izmirili svoje obaveze niti za prethodni kvartal, a neretko ni za prvi kvartal. Ovo se dešava upravo u istom periodu kada teče i akcija Nezavisnog sindikata zemljoradnika Vojvodine na potpisivanju Peticije Ministarstvu za finansije Republike Srbije i vraćanju poreskih uplatnica. Akcija je upravo i preduzeta iz razloga nemogućnosti izmirjenja poreskih obaveza.

Do sada je na području delovanja Kluba NSZV za Suboticu, potpise na Peticiju stavilo 1906 zemljoradnika ili imaoća poljoprivrednog zemljišta, a vraćeno je 2050 poreskih uplatnica pretežno sa naznakom za drugi kvartal. Ukupno zaduženje po tim uplatnicama iznosi 643.670,80 din., odnosno u proseku po uplatnici 314,00 din. Akcija je bila produžena u naseljima Čantavir, Bajmok, Stari Žednik, Đurđin i Bikovo, na zahtev poreskih obveznika, tako da iz tog razloga konačni rezultat ove akcije nije poznat, ali za pretpostaviti je da će svoje potpise na Peticiju staviti više od 2500 lica.

Na pitanje kako platiti porez, najčešći odgovor je nikako ili onoliko koliko se može, a to nije rešenje. (n. v.)

Pčelinjak u rujnu POČETAK PRIPRAVE ZA ZIMU

– Posljednji je rok da se obave poslovi koji će omogućiti dobro zimovanje pčela

U rujnu u većini naših krajeva nestaje pčelinje paše. Ako krajem kolovoza i počet-

kom rujna padne dovoljno kiše, može se očekivati dobra jesenska paša od bijelog bosiljka (čistaca).

Pčelinja društva osjećaju da se približava period mirovanja, pa se počnu drugačije ponašati; postupno se smanjuje broj pčela, smanjuje se leglo, sužava prostor koji pokrivaju u košnici, počnu obimnije formirati mednu kapu i dr.

U ovom mjesecu je posljednji rok da se počne osposobljavanje pčelinjih društava za savlađivanje dugih zimskih dana.

Lošu maticu obavezno zamijeniti mladom ovogodišnjom maticom, jer oko 10% trogodišnjih i dvogodišnjih matica strada tijekom zime.

Provjeriti količinu i kvalitetu meda ostavljenog pčelama za zimovanje i proljetni razvoj društva.

Med od medljike, voća i grožda nije pogodan za zimovanje, jer sadrži dosta sastojaka koji pčele ne mogu svariti, pa veliki broj pčela, a često i cijelo društvo strada tijekom zime. Med od medljike, voća i grožda treba izvrećati, a nedostatak zimnice nadoknaditi šećernom otopinom. (Med od medljike pčele ne poklapaju).

Pčelinja društva u ovisnosti od njihove snage, trebaju biti obezbijedena za zimsko-proljetni period sa 15-20 kg nektarskog meda i sa 2-3 sata sa polenom.

Kada je količina hrane manja, treba poduzeti prihranjivanje gušćom šećernom otopinom (1,5:1) da bi se pčelama obezbijedile rezerve. Dobro je u otopinu dodati po 0,3 gr. limuntusa ili 1/2 žličice običnog vinskog octa na svaki kilogram šećera.

Šećernu otopinu trebaju praraditi pčele iz srpanjskog legla koje inače neće preživjeti zimu. Zato se stvaranje zaliha treba završiti najkasnije do 20. rujna da bi bilo podsticajnog učinka i da bi se otopina mogla zapečatiti do početka zazimljavanja. Tako će se pčele iz rujanskog legla poštedjeti napornog rada.

Pogrešna je praksa da se s jeseni pčelinjim društvima oduzmu sve zalihe meda i da se zamijene šećernom otopinom. Nektarski med je visokokvalitetna prirodna hrana za pčele, bogata tako prostim groždanim i voćnim šećerom koje organizam lako usvaja, tako i mikroelementima, encimima, dušikovim materijama, organskim kiselinama i drugim korisnim sastojcima, kojih nema u običnom šećeru.

Slaba društva koja su ostala bez matice treba spojiti sa srednje jakim društvima.

Mlade i kvalitetne matice u slabijim društvima, koje pčelar želi sačuvati do proljeća, – u nastavljačama treba postaviti u trećem nastavku iznad najjačih društava, a društva razdvojiti poklopnom daskom, na čiji se ventilacioni otvor stavlja žičana mreža, a na prednjoj letvici izreže 2-3 cm. širok prorez za izlaženje pčela.

U položajima rezervnu maticu treba smjestiti pored pregradne daske. Zimsko klube bi u takvim društvima trebalo biti pored pregradne daske i u osnovnom i u pomoćnom društvu.

Treba poduzeti sve potrebne mjere da se pčelinja društva do početka zazimljavanja saniraju od napada bolesti i štetočina. Upozoravaju se pčelari na tri najopasnije bolesti: varoozu, američku kugu pčelinjeg legla i nozemnozu.

Zolje su prava napast. Napadaju košnice, krađu med i unište znatan broj pčela. Od njih se pčele mogu uspješno braniti, ako se u blizini pčelinjaka postavi nekoliko boca s malo piva. Zolje će ući u bocu, ali neće uspjeti izaći.

Pri radu s pčelama u ovo doba godine treba biti miran i staložen. Svi pokreti treba da su tako lagani da ih pčele gotovo ne primjećuju.

Ako pčelar u rujnu seli pčele na mjesto na kojem će zimovati, treba obratiti pozornost i na to da košnice budu zaštićene od udara vjetrova i da su leća okrenuta prema jugu.

Ante Zomborčević

Sejati ili ne?

PROČITAJTE, PA ODLUČITE

Ovih dana su zemljoradnici počeli primati blagajničke zapise sa datumom dospeća 9. septembra i 2. oktobra 1994. god., a koji se odnose na isplatu druge i treće rate za isporučenu pšenicu ovogodišnjeg roda. Prva rata od 30% je uz razna skidanja konačne i isplaćena. Uz prinose kakvi su ostvareni, cenu koja je, od strane onih koji su o njoj odlučivali, realna pa i profitabilna, plaćanje u tri rate, od kojih su dve, hteli to priznati ili ne, još uvek neizvesne, kao i mogućnosti kupovine zlatnika, zemljoradnici razmišljaju kako zasejati najesen pšenicu, makar i na manje hektara, nego što je to rađeno prethodnih godina.

Kako to uraditi teško je i pomisliti a kamoli izvesti. Možda će zemljoradnicima pomoći kalkulacija proizvodnje jednog hektara pšenice za 1995. godinu koju je objavio list „Poljoprivrednik” u broju 2017 od 29. jula 1994., a izradio ju je dipl. ing. Đorđe Bugarin.

Red. broj	Vrsta ulaganja	Vrednost dinara	Paritet cena pšenice	Odgovara kg pšenice
1.	Oranje na 20 cm	87 din/ha	0,18	483 kg.
2.	Drljanje oranja	28 din/ha	0,18	139 kg.

3.	Rasturanje NPK đubriva	20 din/ha	0,18	111 kg.
4.	Setva sa branjem	39 din/ha	0,18	217 kg.
5.	Rasturanje KAN-a	16 din/ha	0,18	89 kg.
6.	Prskanje od korova	33 din/ha	0,18	183 kg.
7.	Kombajniranje	124 din/ha	0,18	689 kg.
8.	Prevoz do silosa	30 din/ha	0,18	167 kg.
9.	Seme pšenice	350 din/ha	1:2,5	875 kg.
10.	NPK 15:15:15	240 din/ha	1:3	750 kg.
11.	KAN 27%	350 din/ha	1:2,7	550 kg.
12.	Monosan S	1,5 l/ha	1:70	105 kg.
	Repromaterijal Svega:			2.280 kg.
	Porezi i doprinosi	155 din/ha	0,18	861 kg.

Potreban prinos za prostu reprodukciju po jednom hektaru 5.219 kg.

NAPOMENA: Kod mašinskih usluga primenjene su stvarne tržišne cene, a kod repromaterijala na utvrđene paritete od strane države treba dodati troškove nabavke u naturalnoj razmeni, stvarne troškove prevoza od fabrike đubriva kao i troškove istovara - ukupno oko 15%.

Zemljoradnici su sigurno zahvalni dipl.ing. Đorđu Bugarinu i listu „Poljoprivrednik”, ali odluku sejati ili ne, moraju sami doneti.

Nama je dovoljno da znate za nas

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

* Subotica, Karadordev put 1
telefon (danonoćno): 024/51-514
* Bajmok, JNA 3 (u cvjećarnici „Mariška”)
telefon (danonoćno): 024/762-024
* Palić, Joó Lajos 18 (u cvjećarnici „Orhideja”)

telefon: 024/752-759
* Horgoš, Borisa Kidriča 7
telefon (danonoćno): 024/792-202
* Novi Kneževac, Maršala Tita 16

DEŽURNA ...

WHEN THE SAINTS: „Izvršit ćemo svetu zadaću kada i zadnja stopa svete zemlje bude u međunarodno priznatim granicama!”

Janko Bobetko, načelnik Glavnog stožera HV, na proslavi Velike Gospe u Imotskom „Borba”, 16. kolovoza 1994.

OTVARA SE ŠKOLA: „I kao što je Andrić u svom 'Razgovoru s Gojom' pričao sa njim, tako bih i ja mogao sada sa Stefanom.”

Radoje Veljović, čitatelj koji je imao pogrešnu predodžbu o despotu Stefanu Lazareviću (i pisao maturski rad pod naslovom „Vladavina cara Dušana”), a kojega je novinar „Dana” upoznao sa Stefanom.

„Dani”, 17. kolovoza 1994.

STVAR UKUSA: „Vaš list je vredan svake pohvale. (...) Dopada mi se spontanost i jednostavnost u izrazu lepe reči, jer je bez pretenzije na pametovanje i jeftino mudrovanje...”

prof. Neda Miličević, čitatelj u svom pismu glavnom uredniku „Dana”

„Dani”, 17. kolovoza 1994.

VOLIM TE - NE VOLIM TE: „Prilikom razlaza sa Rusima 1948. godine prestali smo da pijemo ruski čaj. Kao što vidite, sada smo opet u crkvama, opet pijemo ruski čaj...”

DARVIN II.: „Ne znam kome su Srbi sličniji - mački ili ćemeru (vultu). Mačka postaje najopasnija kada je u ćošak pritjerate, a ćemer je sve jači što ga više opterećujete.”

Božidar Vučurević, pjesnik, kamiondžija i predsjednik SO Trebinje.

„Vreme”, 22. kolovoza 1994.

LUD OD SREĆE: „Ja sam srećan što ma- pe neće prihvatiti ni srpski narod u Trebinju i Sarajevu, koji ne zavisi od koridora.”

Radovan Karadžić, lider bosanskih Srba „Borba”, 24. kolovoza 1994.

VOJSKA: „Stabilizacija dinara doprinela i vojska”

Dragoslav Avramović, guverner NBJ „Dnevnik”, 25. kolovoza 1994.

... RUBRIKA

ŠTA NAM RADE

– Faljnis Grga! – potapša me kogod sleđa po ramenu.

– O, o, amen – okrenem se ja i spazim ča Marka. U ruci mu balončina, od jedno dva- desetak litara, al prazan. Cigurno je, dok je još radijo na pumpi, nakupijo benzina, pa sad prodaje. Matori uncut, snašo se prid penziju.

– Pošto ste prodali? – uprem prstom u balon.

– Ta šta prodo? Već više od triftalja sata tražim čist benzin. Valjda se barem ja u to razumim. Otac ji švercerski, šta sve neće izgustirat, samo da je više litara. Livaju svašta u benzin, a moj Perica, znaš da je očo u taksiste, neće makar šta da liva u limunzinu. („Zato cigurno ni od baće neće” – pomislim ja, al se samo nasmijem.)

– Pa šta ne skokne priko u Madžarsku?

– U tom i jeste. Nema pasoš. Moš mislit, misec dana mora čekat. Izjednačili ga sa švercerima.

– Ta, nemojte bit mali! Bar ste vi pripoznati tamo. Koliko ste samo snabdili benzinom u ono vrime. Ako ne mož na velika, probajte na mala vrata.

– I ti mi divaniš prazan divan. Ko da ne znaš da su sav ovaj naš domaći svit, pošten i uslužan, izvijali iz udbe, milicije, pasoškog ... ta svaotkaleg. Sićaš se kad su sve direktore škula, jalda, koji nisu bili njevi, par nedilja prid kraj škole, poskečali? Dosta nji je i samo uteklo, da ne budu kečeni. Sad ti je tamo go dodoš do dodoša. Ta neće ni da te pogleda ko čeljade, već ko osičeni bičina. Zabadavad sam njim divanijo da to nije šverc, već poso – „Nek ide na godišnji!” – zalupi mi vrata prid nosom!

– Kazo sam ja vama, šta će tu bit kad se g... ugnjzdi. Još malo pa ćete i Boga molit na ćirilici – podvučem ga malo. Šmrcne kroz nos, ko da nije čuvo, pa će:

– Di to još ima u normalnom svitu, da ti jedan dotiranica, gologuzan, koji je do juče misto telefona mečo dlanove oko blendi, sad zapovida da skineš firmu, ako nije pisana koc- kastim slovima. U srid Amerike pišu japanski,

kineski ... i vidi, tamo se prodaje roba, a ne nacionalizam.

– A šta tek radijo više?

– Jel, milim te, zašto su oni furtom zain- tačili, ko Švabo tra-la-la, to njevo srpsko- srpskije i najsrpskije.

– Hm, zašto. Zato i naš berber Đura, naj- većma više, kad laže, jel kad nije ciguran da je istina ono u šta oče druge utirat u laž, a valjda i sebe.

– Ha, ha, ha, tu si u pravu. Čim se počme bogmat, znaš da tu dosta fali od istine. Pa dabome, to se zna, al zato, čistom ko stidljivo, poniki najavljiavadu – srpska Vojvodina – šta veliš na to?

– Ništa ne velim. Sve to počme prvo stidli- vo, a ondak se izbezobraze. Tako vam je to, moj ča Marko. Oni burlaju a mi ćutimo, a ako tako nastavimo, biće sve po njevom. Još malo pa ćete se krstit s tri prsta. Trenirajte. – boc- nem ga opet.

– E, to borame neću! – udari nogom, i tresne onu balončinu o flaster, pa ode u mijanu.

Grga

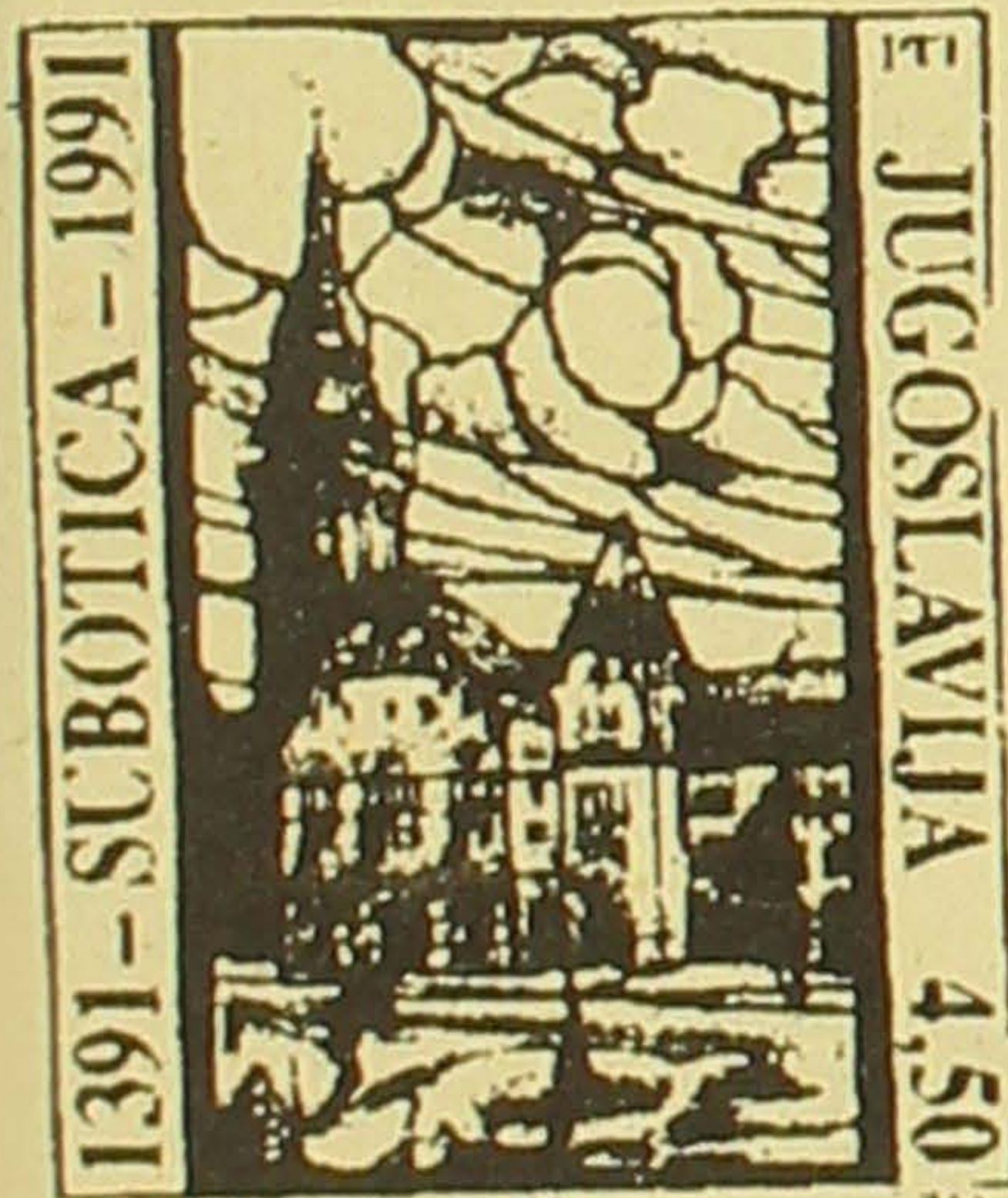

TRGOVINSKO PREDUZEĆE NA VELIKO I MALO VAM NUDI:

Energetske kablove, telekomunikacio- ne kablove, provodnike, sijalice, neonske ce- vi, prigušnice, startere, živine sijalice, automatske osigurače, nožaste osigurače, patrone, kontaktore, releje, sklopke i sav ostali elektrotehnički materijal.

Tel/fax: 28-763

Ulica JNA 18 Subotica

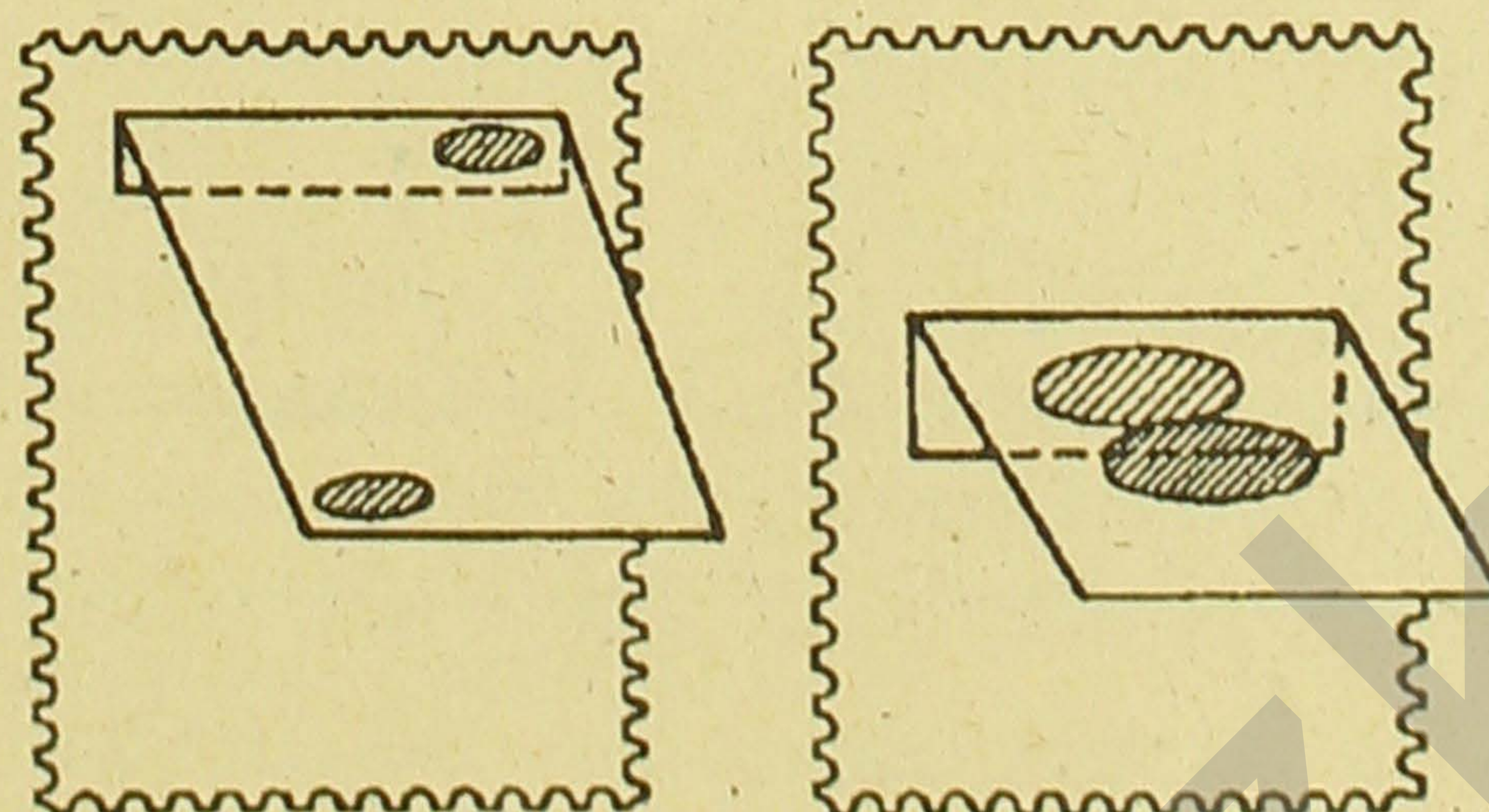
POJAM ISPRAVNE MARKE

U filateliji ne po- stoji izraz neispravna marka, kao npr. u nu- mizmatičari gdje ima savijena, oštećena, ko- rišćena novčanica. Ispravna marka je jedino onda kada nije pretrpila nikakvo ni fizičko ni kemijsko oštećenje. Marka mora imati sve svoje zupce, zatim neoštećenu gumu na po- ledini. Ne smije biti prelomljena ili izgužvana.

Također, ne smije biti ni cijela, niti djelimice izbljedjena. Isti je slučaj kada je prljava, zam- rljena ili pak zakinuta odnosno prožuljana (prozor na marci).

Neponištena ili nežigosana marka ne bi smjela imati falc na poledni odnosno ni otisak od skinutog falca. Falc je (vidi sliku) ljepljivi papir kojim se marka zalijepi u ranije tiskane albume ili sveske za razmjenu maraka. Mora

se napomenuti da se na starijim izdanjima prije I. svjetskog rata, ili čak prije 1900. nalazi se najčešće falc, jer su do tada marke skuplja- ne uglavnom u tiskanim albumima u kojima su slike marke „unaprijed utiskane, a marke lijepile na odgovarajuće mjesto”. Tek razvo- jem tiskarstva, unaprijeđenjem kolekcionar- stva dolazi do izrade današnjih albuma u kojima se čuvaju marke od oštećenja. Razlika između cijene marke sa ili bez falca, uvijek je veća u korist one bez falca. Iako čistunci – ortodoksni filatelisti – ne priznaju nikakva „oštećenja” marke ipak one stare marke, od prije 1900. godine moraju se prihvatiti ako im

i nedostaje zubac ili ima ostatak starog ljepljiva. I ove imaju svoju stanovitu vrijednost, jer su stare i ima ih vrlo malo.

U svim ostalim slučajevima bilo kako oštećena marka više nije za album, razmjenu ili prodaju, pa je treba baciti. Razvrstavanje maraka na cijele i oštećene marke je prva radnja kada marke dođu u ruke filateliste. Kada već pominjemo stare marke prije 1900., kuriozitet radi, napominjem da je od izdanja prve poštanske marke 6. svibnja 1840. izdato: 1840. 2 kom, 1841. 2 kom, 1843. 9 kom, 1844. 3 kom, 1845. 5 kom, 1846. 1 kom, 1847. 6 kom, 1848. 4 kom, 1849. 12 kom ili sveukupno za prvih deset godina svega 44 primjerka. Od 1840. do 1900. godine izdato je cca 13.000 primjeraka maraka u cijelom svijetu. Za sto godina od pojave prve poštanske marke izda- to je cca 81.000, a do zaključno sa 1967. godinom 161.802, a do danas nešto preko 250.000 primjeraka poštanskih maraka.

Lj. Vujković Lamić

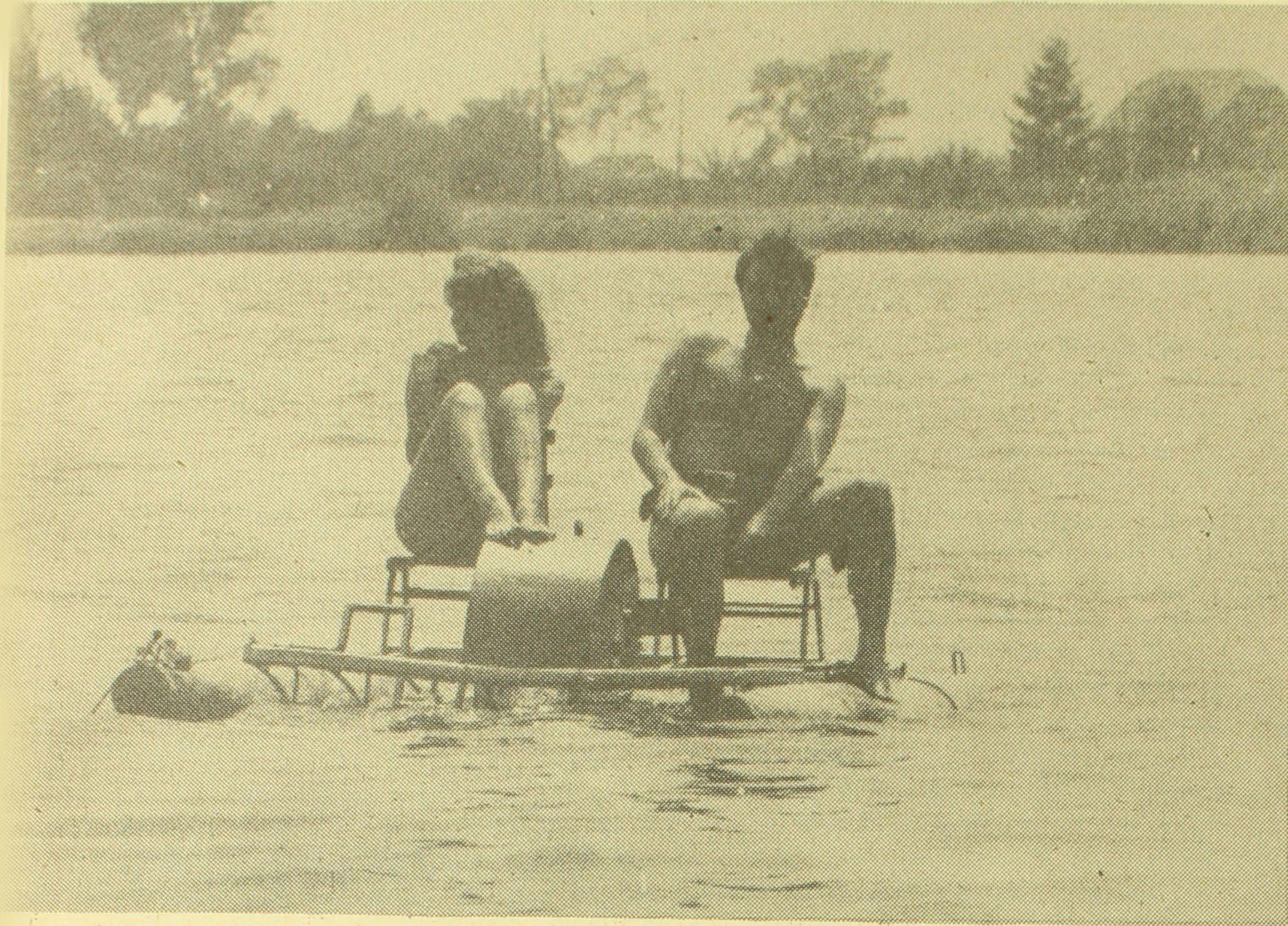
Festival
„Dani piva '94”

JOŠ JEDNA POGOĐENA MANIFESTACIJA TAVANKUTSKOG LJETA

Ovih toplih dana kolovoza monotoniju mrtvilo u Tavankutu razbijaju dvije sportsko-kulturno-glazbene manifestacije. Prva sportska manifestacija održana je pred nekoliko dana na tavankutskom stadionu turnirom mladih nogometaša „Crvene zvezde”, „Spartaka”, „Bačke” i „Tavankuta”.

Od 23. do 27. kolovoza održava se festival pod nazivom „Dani piva '94” u bašti Doma kulture. Ova manifestacija pobudila je velik interes žitelja Tavankuta.

U okviru manifestacije „Dani piva '94” prvog dana otvorena je izložba piva i komercijalna prezentacija, održano natjecanje za najbržeg pivopiju, kvalifikacije za izbor „kraljice festivala”, te „Ekspresova” „Liga sme-ha”. Sljedeće večeri organizirana je tombola za posjetitelje, dok je trećeg dana održan turnir u nogometu momčadi pivovara, te nastavak kvalifikacija za „kraljicu festivala”. Narednog dana, u subotu, najatraktivnije će biti predstavljanje kandidatkinja za izbor „Miss YU plaže”. U nedjelju, posljednjeg dana festivala, bit će najzanimljivije, jer će biti proglašen pobjednik u natjecanju za najbržeg pivopiju, izbor finalistica za kraljicu festivala piva i proglašenje najuspjelije prezentacije piva. Treba istaknuti da se istovjetni festival također održava u Čantaviru, Radanovcu, na Paliću i u Subotici. Ramiz Rashiti

DNO

Ovaj je par snimljen na Paliću. Dvokotračne ljubimce sa zemlje zamijenio je vodenom cestom. Benzina ima, ali novca se nema. Ovako je bar zdravije, možda i ekonomičnije. Trebalo bi biti i na radost zelenima. Ima ih posvuda po Paliću.

Svojom napravom (a là Grunf) mirno mogu promatrati pejzaž oko, iznad i ispod njih. Problem je samo u tomu što ništa neće vidjeti. Posvuda je mutno. Istina, voda je plitka, ali je mulj – godinama taložen – dubok. Dok mulj sa dna ne potisne i posljednju prozirnu kap, ništa neće vidjeti. A poslije je i tako svejedno, jer će biti kasno. Za sve. Uostalom: You asked for it!

OGLASI

Po najpovoljnijim uvjetima to možete uraditi u našem listu. Do daljnjega je oglašavanje **besplatno**. Dovoljno je da dodete do nas u Preradovičevu 4, ili da nam poštom dostavite željeni oglas. Za detaljne

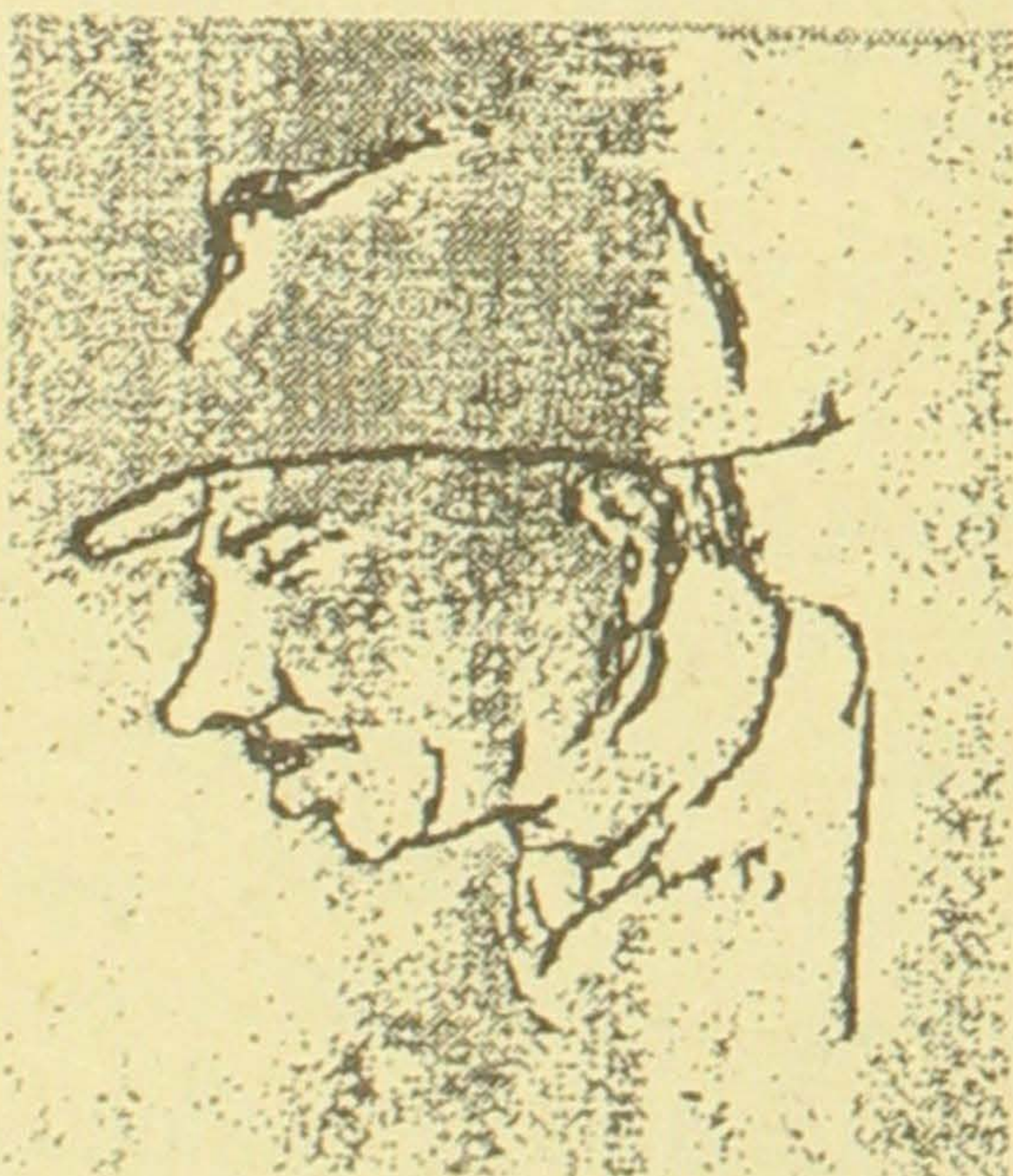
nije informacije obratite nam se na telefon: 30-136.

Prodajem pola dijela kuće (novogradnja), zaseban ulaz, u centru Kelebije. Za detaljne informacije obratite se na telefon: 20-890. (A - 001)

Prodajem dva jutra zemlje na Bikovu. Tel.: 36-868 ili 39-221 (A - 002)

Sve vrste zidarskih poslova, po povoljnoj cijeni radimo. Pozovite na telefon: 37-633 (A - 003)

Prodajem moped "tomos - automatic". Telefon: 43-466 (A - 004)

Bunjevačka narodna pripovijetka

NA TAVANKUTSKOM PISKU NIJE BILO SMRTI DOK SE NE POIDE SVOJ TAL MUKE

Sad se nakotilo doktora, učni glava, svakojake fele, a niko da kaže dokle ćeš živit.

U vrime mog dide, bio tu na tavankutskoj piščini niki dida Palco. Nije to bio onaj dida Palco šunkar što je znao pripovidaka za cilu zimu. Ovaj je bio trvač, znao pomoć ako kome spadne stomak i namišćat nogu il ruku, ako se ukvari, i rknjaču ako se prištuni.

U to vrime bilo još dosta golog piska, pa kad vitar dune samo se digne oblak vijenca. Kad ljudi ručaje el užnaju u polju, ona šljigovita piščina samo škripi pod zubima, napuni oči, da ni sunce ne vidiš.

Jedared došla nika mlada sva uplakana:

- Joj, dida Palčo, u našoj kući je velika nevolja.

U toj žurbi ne kaže ni ko je bolestan, ni šta mu je, a kad oni tamo bolesnik je njezin čovik. Već treću nedilju jedva se pričešćiva zaloga-jom, a od jauka jezika ne uvlači. Boli stomak, pa boli.

Dida Palčo zadigo košulju, počo rukom gnjecat ko da tisto zakuvava, pa oma vidi: onom spao stomak. Namišćaće ga, onaj jaukne, žena u dreku:

- Joj, umriće.

A dida Palčo njoj šipak pod nos:

- Ta da, kad bi to tako bilo tako: prdnit pa umrit.

Ovako mlad nije on još pojiio ni svoj frtalj, a čoviku na ovoj naš piščini nema smrti dok ne poide piska koliki je težak.

Zabilježio i obradio: Balint Vujkov
Kazivao: Joškica Pletikosić, Tavankut, Vuković kraj